

שפתי כהן יורה דעה שעו שעו הלכות אבילות טורי זהב

וכן טעם למה ויין... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

אבל כחול אין לעשות... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

אבילות אבילות... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

בית היול

בית היול... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו דין עבדים ושפחות... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו דין עבדים ושפחות... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

שעו א ואין אומרים בו... אבילות אבילות... אבילות אבילות...

תשובות

חתם סופר

על ארבעה חלקי שולחן ערוך
שבעה חלקים

מאת רשבבה"ג מרז

רבינו משה סופר זצוק"ל

מהדורת נוסענצווייג

ערוך ומסודר במהדורה מחודשת,
בתיקונים מראי מקומות הערות והארות

על ידי

מכון להוצאת ספרים וחקר כתבי-יד

על-שם החתם סופר ז"ל

בעיה"ק ירושלים תובב"א

להם ללמוד עמהם עכ"פ פרק אחד ר"ל ואלו מגלחין או הלכה אחת ר"ל הלכות שמחות, ומצינו שהי להקדמונים מסכתות עם פרקים מסודרים, כמו ע"ז דאע"ה ת' פרקים הוה [ע"ז י"ד ע"ב], אלו דבריו ודפ"ח:

ואסיים בטוב וה' ישמחנו ויראנו נפלאות מתורתו. הכ"ד א"נ לנצח דש"ת:

משה"ק סופר מפפד"מ

תשובה קכב

שיל"ת, פ"ב נגהי ליום ד' כ"ו שבט תקע"ד לפ"ק. רב שלומים מנבחי מרומים לה"ה הרב המופלא עושה פלא הדין המצויין בהלכה כש"ת מהו שמואל ג"י דיין דק"ק נייאואטין יע"א:

→ **תמו**ל הגיעני יקרת מכתבו שאלת חכם חצי תשובה כי מאוד קרא תמה תמה על המנהג שנוהגין שם בגלילות ההמה שכבר אירע כמה פעמים במי שנשא בתולה ונדחת בעילה ראשונה ע"י אונס חולי או פריסת גדה והיתה דחוייה עד אחר כמה שבועות, ובהגיע תור נערה ברכו ז' ברכות ושהשמחה במעונו בליל בעילת מצוה, אע"ג שהיה אחר ז' ימי משתה, והם אמרו שמנהג אבותיהם בידיהם, ומעלתו קרא תגר והאריך למעניתו, וכל יקר ראתה עינו, וגם בעיני יפלא, וראוי לבטל המנהג כי קרוב הדבר שברכתם לבטלה:

מ"מ אמרתי מנהג ישראל תורה הוא ומסתמא הורה להם ת"ח אחד כך, ובינותי בספרים, והנה הרוקח סי' שנ"ד כתב וז"ל שמעתי מרבינו ביום שני אחר נישואין רגילים לאכול דגים, ושאלתי אם אבל יכול לאכול עמהם, והשיב כשמפסיק מלאמור השמחה במעונו שוב אינה נקראת סעודת שמחה, אעפ"י שאסור בכל סעודת מריעות, מ"מ הכא כיון דהוי רגילים עד השתא למימר שהשמחה במעונו והשתא לא אמרו לא מקרי סעודת שמחה עכ"ל, והרמ"א קיצר לשונו בי"ד סי' שצ"א [ס"ג], והט"ז שם ס"ק ה' לא ראה בפנים ברוקח וכתב מה שכתב:

וע"ז מייתי ש"ך [סק"ז] דברי ב"ח ממנהג קראקא שאחר בעילת מצוה פוסקים מלומר שהשמחה

אביה ירית לה א"ש, דה"פ דהא אית לה יורשים דאורייתא ואפקועי רבנן להירושה מירשים דאורייתא, אבל הא דמה"ת אביה מטמא לה הוא שפת יתר, דעיקור הקושיא ממה שמן התורה אין זה הבעל מטמא לה, אע"כ גם המקשן נזהר מזה דלא נימא כיון שהיא בחזקת בעולה ה"ל כמפותה שאין אחיה מטמאין לה וה"ל ממילא כמת מצוה, ע"כ אמר והא מן התורה בית אביה מטמא לה, ודלא כמשנה למלך הנ"ל, דאיננה בחזקת בעולה, והרי יש לה קוברים ומ"ט תיקנו לה טומאה מבעלה. ותירץ הש"ס אע"ג דמן התורה מיטמאו לה מ"מ קרי להו ולא ענו משום שהפקיעו מהם הירושה:

ואנב אני אומר לעורך במ"ש הרמב"ם [שם ה"ב] דאחותו מאביו אפילו נשואה שאינו מטמא לה מ"מ מתאבל עליה מן התורה, שכתב הרמב"ם על זה לא מצינו לו שום צד סמך ומקום טענה, והלח"מ כתב גם בעיני כל אדם יפלא. ולפע"ד שמצאתי לו סמך מילמדנו פרשת חקת הביאו הילקוט שם [ר' תשס"ג] וז"ל הבאר היתה עולה בזכות מרים שנאמר ותמת שם מרים ומיד ולא היה מים לעדה, וכיון שנסתלק הבאר התחילו מתכנסין על משה ועל אהרן, שנאמר ויקהלו כל העדה על משה ועל אהרן, והיו משה ואהרן יושבים ומתאבלים על מרים, א"ל הקב"ה בשביל שאתם אבלים ימותו בצמא עמוד וקח מטך וכו' וע"ש. הרי מבואר שהיו בזמן התורה אבלים על אחותם מרים הנשואה לכלב. אלא שה"ל להתנות שתהיה גם אחותו מאמו כי התם שהיתה אחותם מאב ואם, וכעין סברת ר' יואל שבמרדכי דמס' מ"ק [סי' תתפ"ז] שהביא הרב"י סי' שע"ד, וכעין זה כתב ג"כ בכתבי מהרא"י סי' קע"ב לענין שניות לעריות יע"ש:

ושמעתי ד' דרוש נאה מפי מורי הגאון בעל הפלא"ה נ"י על מדרש [ילקוט ר' תשס"ד] יען לא האמנתם בי היה לכם ללמוד עליו פרק אחד או הלכה אחת והיה נותן מימיו, ואמר דה"פ דחז"ל [ב"ק פ"ב ע"א] פירשו וילכו ג' ימים במדבר ולא מצאו מים, שמרמוזו נמי על תורה שהלכו ג' ימים בלא תורה, וע"ז תקנו קריאת בה"ב, וא"כ ה"נ ולא היה מים לעדה אע"פ שהוא פשוטו מ"מ מרמוז נמי שע"י מיתת מרים נתבטלו מת"ת, ע"י שהיו משה ואהרן אבלים ונאסרו בת"ת, וא"ל הקב"ה שהיה

(ד) נדפס בפנים יפות במדבר כ' ז' ד"ה ויש לפרש.

(ב) תורת האדם סוף ענין האבלות ד"ה ועכשיו למדנו. (ג) וכ"כ בחי' יבמות שם ד"ה אך.

12

א', ואם כן ליכא משום ושמחת בחגך ולא באשתך ולא משום עירוב שמחה בשמחה. ואולי נהי דקרבן שמחה ליכא בליל א' של יום טוב מ"מ שמחת בשור ויין איכא, וכמדומה לי כבר דבר מזה בשאגת אריה [סי' ס"ח] א. מ"מ ממקומו הוא מוכרע דעיקור שמחה חד יומא הוא הוא יום החופה ואין הלילה נגזרת אחריו, מנישואי אלמן ואלמנה, ועיין ב"ש סימן ס"ב ס"ק ה', ומ"ש בתשו' ב"ח סימן קי"ט, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא מ"ש לילה [ראשונה] מיום ב'. ועוד דהרוקח תלה בבטלה מצוה וזה לא מצינו בש"ס:

והנלע"ד להוסיף על דברי הגאון בית מאיר ז"ל, עפ"י מ"ש ר"ן פ"א דכתובות [שם] דמשו"ה הוסיפו ימי שמחה בכתולה טפי מאלמנה משום שצריכה פיתוי טפי מאלמנה ע"ש שהאריך. והשתא י"ל דד' ימי משתה תקנת קדמונים היא ממרע"ה [ירושלמי שם ה"א], ואז היו בועלים על דם בתולים ופרצות דחוקות, והי' צריכה פיתוי כל ז' ימים, ואח"כ בימי אחרונים דתכמי הש"ס דלא מסקו מפרק תינוקת [ס"ה ע"ב אל"א] כדמסיק תעלא מבי כרבא מ"מ תקנת קדמונים לא זזה ממקומה, ובימי הרוקח אחר שבעו"ה ערבה כל שמחה בטלו ז' הימים שאינם נצרכים, והניחו לילה הראשונה שלפני בעילת מצוה שצריכה פיתוי עכ"פ באותה הלילה שהוא העיקר. והנה מלשון הב"ח סי' שצ"א נראה דבקראקא הוא דהיה מנהגם לבעול מיד בלילה הראשונה ולא בשארי מקומות, שז"ל שכבר בעלו בעילת מצוה בליל ב' כפי מנהגם עכ"ל, משמע בשארי מקומות לא הי' זמן קבוע לבעילתם, וא"כ דין הוא שיברכו גם בשאר הימים כל זמן שצריכה פיתוי. ומשו"ה לא מייתי רמ"א דברי רוקח בש"ע א"ע משום דברוב העולם מברכים כל ז' כיון שאין זמן קבוע לבעילת מצוה, ובהל' אבילות הוצרך לכתוב באם יארע אבל במקום שאין מברכין שהשמחה במעונו ביום ב' מותר לאכול שם. ולפ"ז נפקא מיניה נמי לדרמ"א במקום שמברכין כל ז' מ"מ בסעודה ראשונה שפוסקין מלברך שהשמחה במעונו אם יהיה שם סעודה מותר לאבל לאכול שם, כיון דעד עתה ברכו והשתא פסקו משום ערבה שמחה איכא הכירא לאבילות ומותר לאבל לאכול שם:

במעונו ואשר ברא, והרב ב"ש סי' ס"ב ס"ק ז' השיג על הב"ח והש"ך דהא מדינא דהש"ס [כתובות ה' ע"א] בחולה נבעלת ליל ה' ומברכין כל ז'. וראיתי קדוש אחד מדבר ה"ה הגאון בית מאיר [שם ס"ג] שכתב והב"ש לא הקשה ארוקח דלא הזכיר רק שהשמחה במעונו פוסקים מלומר, והטעם משום דהשתא בעו"ה ערבה כל שמחה, וכמו שכתב סוף הסי' שבוה"ז אין מברכים שהשמחה במעונו כל י"ב חודש מטעם זה, א"כ בימי הרוקח לא ברכו רק יומא קמא, דאמרינן במ"ק [ט' ע"א] עיקר שמחה חד יומא, אבל הב"ח הוסיף שלא לברך גם אשר ברא, ע"ז השיג ב"ש, אלו דברי הגאון זצ"ל. ואני אומר אין זה כדי להשיג, דכיון דטעמא משום ערבה שמחה בעו"ה, א"כ פשיטא דלאו דוקא שהשמחה במעונו אמר הרוקח שאין מברכין אלא מכ"ש אשר ברא ששון ושמחה גילה רינה דיצה וחדוה, והשתא שהשמחה במעונו דקאי אמעונו של הקב"ה אמרינן דערבה שמחה ק"ו בן בנו של ק"ו שאין לברך על שמחה שלנו, וגם כל ז' ברכות מכיון שבטלה השמחה בטלה הברכה, כמ"ש הר"ן פ"ק דכתובות [ז' ע"א] למסקנא דלא נפישו ימי ברכה מימי שמחה. ובאמת מנהג זה עדיין נהוג בארץ אשכנז, ומימי לא שמענו ולא ראינו בפ"פ דמיין שברכו מיום שני ואילך שום ברכה, רק פעם אחת ברכו בסעודת שבת ז' ברכות עפ"י הוראת גדול אחד ולעזה עליו כל המדינה, ונ"ל דאותו גדול נמי לא אמרו אלא בשבת דלא שייך ערבה שמחה דאין להזכיר חורבן בהמ"ק בשבת אבל בחול מודה:

אל"א שטעם זה אינו מספיק לי, אי מטעם ערבה שמחה באנו לעקור ז' ימי משתה א"כ לילה ראשונה נמי לא לימא, ומאי דמייתי מפ"ק דמ"ק עיקר שמחה חד יומא, הוא עזר כנגדו, דהתם קאי דאף ע"ג דאין נושאין נשים במועד מ"מ ערב הרגל מותר לישא משום דעיקר שמחה רק חד יומא, פי' ויהיה כל השמחה ערב הרגל ולא בליל י"ט כלל, וכמ"ש מג"א בסי' תקמ"ו ס"ק ד' דאין עושין שמחה אלא ערב הרגל ביום הנישואין, ועלה קאי הש"ס. אלא שמג"א אוסר מדעתיה דנפשיה לסעוד בלילה משום שנגזרת אחר היום, והא מנ"ל. וגם בחידושי תמהתי בלא"ה ע"ז דהא קיי"ל [סוכה מ"ח ע"א] והיית אך שמח לרבות ליל י"ט אחרון, ולא ליל יום

ע"א ד"ה ביום.

(א) ראה עוד ח"י מו"ק ח' ע"ב ד"ה ולפמ"ש, וחי' כתובות ז'

תשובה קכג

שיל"ח, פ"ב כאור בקר ליום ד' כ"ו מרחשון תקצ"ו
לפ"ק.
שלום וכ"ט ל"ג הרב המאה"ג חרוץ המופלג ותיק
מלא עתיק כש"ת מה"ו בער נ"י אב"ד דק"ק אייבשיטן
יע"א:

יקרתו הגיעני שאל ישאל באחת בנידון פנוי הנושא
מפותת עצמו אי לברך ברכת נישואין כל ז'
כלבחור או לא, והעלה מעלתו לברך, דלא כמ"ש
הגאון מהר"ש לנדא סג"ל בתשו" נב"י תנינא חא"ע
סי' פ"ב. יפה כיון ולו שומעים שאמר כהלכה. אני
אומר מואס ימאסו הנואף והנואפת ואינם ראויים
לברכה, ואיך יקבלו פניהם פנים חדשות כל ז' והמה
בועלי נדות חוטא כל יתנאה בל יתגאה, אך אם
ימצאו רעים כמותם לחדש פנים כל ז' יברכו להם
כל ז':

והנה דברי נב"י תמוהים ואין להם שחר, שמוכח
אי ס"ד מברכין כל ז' לבעולה פנויה, א"כ
בלשון ש"ע סי' ס"ד [ס"ב] ששינה לשון ש"ס ונקיט
בעולה במקום אלמנה לכלול כל בעולה אפי' פנויה,
א"כ כשכתב י"א דבחור שנשא בעולה צריך שמחה
כל ז', והטעם כיון שמברכים עליו גם צריך לשמח
כדי שלא ישכים הוא למלאכתו והמה יברכו כמ"ש
הר"ן [כתובות ז' ע"א], ואי ס"ד גם לבעולה פנויה
בעינן ברכה כל ז' א"כ גם השמחה בעי, א"כ מ"ט
נקיט בחור שנשא בעולה אפי' אלמון שנשא בעולה
נמי, אע"כ אין מברכין לה כל שבעה:

הנה הגאון הזה ז"ל תלה הברכה בהאשה, ע"כ
כתב אי בעולה בעי' ברכה, כאילו הברכה
ממנה היא, וע"כ כתב מה שכתב. ואולי יצא לו כן
מדהוה ס"ד דהתוס' כתובות ז' ע"ב ד"ה שנאמר
וכו' דמסכת כלה מפי' ברכת חתנים מויברכו את
רבקה והתם יצחק לא הוה גבה ואפ"ה ברכו, אע"ג
דמסקו תוס' התם בברכת אירוסין מיירי שמברכים
אפי' ע"י שליח, מ"מ מדהוה ס"ד דתוס' הכי ש"מ
בדידה תליא, דברכת נישואין בודאי לא שייך לברך
ע"י שליח אם לא דהכל תליא בדידה, כך י"ל דעת
הגאון ז"ל:

היות כן תינח אם נבעלת כלילה הראשונה שוב
אינה צריכה שמחה ופיתוי, או א"נ אירע
מקרה ולא נבעלה אפי' כל ז' רק שמ"מ שמח עמה
כל-ד' כתקנת ש"ס וכירך ברכה הראויה לימי שמחה
הרי כבר נתפתתה, וכל שיעורי חכמים כך הוא, אבל
אחר שנהגו כרוקח שלא לשמח עמה רק חד יומא,
אם אירע לה מקרה בלתי טהור ונדחית בעילת מצוה
אפי' לאחר כמה שבועות מחוייב לשמח ולכרך
כתקון חכמים משום פיתוי, והרי לא היה לה שום
פיתוי דז' ימי משתה לא נהיגי. ולדעתי מזה נשתרבב
זה המנהג, (ואח"כ) [ואע"ג] דעכשיו נהגו בגלילות
אלו ככ"ש שחולק אהב"ח ומברכין כל ז', מ"מ
מנהג אבותיהם הראשונים בידיהם:

אחרי כתבי כל זאת אמרתי לבקש לי חבר, ומצאתי
לי רב רבינו הגדול מורי הגאון בהפלא"ה
בק"א לקידושין סי' ס"ב [ס"ו] שכתב ליישב הרוקח
ע"פ המרדכי שכתב אחר בעילת מצוה פסקה חיבת
ביאה. וכתב שלפ"ז בש"ס מיירי כשהיו בועלים
על דם בתולים, ודאמר רב אשי [כתובות ח' ע"א]
יומא קמא בריך כולהו מכאן ואילך וכו', אע"ג דרב
אשי היה אחר שפסקו לבעול על דם בתולים, אולי
היתה קטנה שלא הגיע זמנה, ע"ש שנרחק בזה.
וכתב הא דאמרין שהשמחה במעונו עד תריסר ירחי
שתיא [שם], היינו אחר שטבלה ובוכל חוזר ומברך
שהשמחה במעונו ע"ש. וברוך הש"י שזכיתי לכיון
לדעתו הגדולה, ודידי עדיפא כי אינני צריך לכל
הדחוקים, כי בימי חכמי הש"ס בודאי לא נעקרה
תקנה הראשונה רק אח"כ ערבה כל שמחה בעו"ה.
והרי קמן דגם הגאון זצ"ל כתב דכשטבלה ובעל
מברך, א"כ כ"ש בנידון דידן שלא בעל כלל, אע"ג
דהוא מיירי רק משמחה במעונו ואנו מוסיפי' גם ז'
ברכות, י"ל כיון שעדיין לא ברכו כל ז' עדיין תיקון
חכמים וחוכתם מוטל עליהם. מ"מ לדינא אין נ"ל
מכאן ואילך לעשות כן, ולחוש לברכה לבטלה, וראוי
לבטל המנהג. וה' יורני דרך אמת בתורתו. הכ"ד
הטרוד מאוד וכותב בנחיצה רבה, החותם בכל חותמי
ברכות. שוב מצאתי מ"ש בספר בני אהובה פ"י
מהלי' אישות הלי' ר"ו שאין לברך ע"ש:

משה"ק סופר מפפד"מ

בעילת מצוה וכו', הוא דברי ההפלא"ה שהביא סיוע לדבריו
מדברי המרדכי הנז'.

(ב) המרדכי כתובות סי' קע"ח כתב רק שאם פירסה גדה
תוך ימי חופה פסקה לה חיבת ביאה, ומה שהעתיק מרן: אחר

שאלות ותשובות

מהר"ם שיק

כולל שלש מאות וארבעים וחמשה תשובות בענינים שונים . רובן על שלחן ערוך אורח חיים כל הדבר הקשה אשר הביאו אל משה אאמ"ו כבוד הרב הגאון המובהק רבן של ישראל בוצינא קדישא כבוד קדושת שמו חפארתו מוה"ר **שיק** מברעזאווע וצוקליהה . הי רועה צאן קדשים ערת הי דקהל יערגין ערך כ"ד שנה . ובק"ק חוסט זרחה שמשו קרוב לשמונה עשרה שנה ושם חלקת מחוקק ספון ?

וזאת הברכה אשר השאיר אחריו . יותר כאלף שאלות ותשובות על די הלקי השיע . חיבור גדול על התרי"ג מצות . חידושים על רוב מסי' הש"ס כדף לרף טכש . ועל רוב סוגיות הש"ס על כל סוגיא וסוגיא פסה קונטרסים . סלבר חידושי אנדה וספריו נוסר הרבה מאוד :

נדפס ברתאמצות והוצאות צאצאי המחבר הי"ה הרבני המופלג מוה' **יוסף שיק** בן המחבר והבחור החרוץ ושנון כמר **אליהו** . ואחיו הבחור **חיים** בני הרבני המופלג מוה' **חיים שיק** ז"ל בן המחבר וצוקליה :

אדם אוסר דבר שלו על אחרים וח"ו להדפיס עוד הפעם בלא רשות ממנו וי"ח המחבר וצוקליה :

מונקאטש

נדפס המסוכת של הנגיד מוה' **פנחס בליווער** בהרנני החסיד מוה' **דוב בער** ז"ל מדאראג

בשנת תמ"ר לפ"ק

Munkács, Gedruckt bei Pinkas Blayer 1880.

15

לחוק כיון שאמר על עלמו שמעוה פלוני חזון פלוני ואיך גיב
 י"ל דעל מה דלשחתי ל"י אשחתי ל"י ולא חזון לחקור ונפשי יע
 ליגב גיב מה דלשחתי הימים על הנאשים סם בחולין דברנרס סלך
 אחר לשון בני אדם דלשון חלמיש בריש פיר שמעוהו סבי להקטיר
 העשמו דרנבן לחאמרין סלח אובל בחיית אכ"כ דלגלוק בני אדם
 היא ככל מהו חזון וכן הקטם אחרין דלח כיון להחמיר בחאקורו
 יותר מחאקורו של חזון והיך אחרין בחאקור עלמו חזון פלוני מחמיר
 לא כיון בחאקורו יותר ומהו שאקטרה התורה ואיך י"י בחאקור תורה
 אחרין דנה דלשחתי ומכר לא ביוונה התורה לחקור דהואיל ואלשחתי
 אשחתי היה כדנר על עלמו ואיך חייבנ גם קושיא היכל על הנאש :
ועיין בנביי מהדורם חז"ל ק"י פיר בחאקור גם מהו שהי חזון י"י גנאי על
 כדנר חזון פלוני ואיך עייש ומהלח בצעמו ולמי עביד
 בראה דאיך שכי הנאש נמי לעבך בנינה ושלוקות קיל עיך
 דלחכיל היחיל ואשחתי אשחתי שייך דירוק אש הוא חאקור מחמה
 ששם הה החשש היי צי גם מעיקרי כעין השקפיה החיטה דדוקא
 שמעוה כלאוי היא מקרי זמינה ויחיי אש נכשה ניי חששה סלחית
 שמעוה כלאוי יאיך אש בחאקור גם מהו שהי חזון י"י גנאי על
 חכילתו דמעיקרי ובעיני אחרין חכיל ואלשחתי ואלשחתי ועל זה
 לא כיון לחקור אכל דנר שאיטו חאקור מחמה חשש חאקור ואין
 גנאי על חכילתו דמעיקרי לא שייך היחיל ואלשחתי דנה אשחתי
 דלח מעיקרי לא היי חשש חאקור וכן עשה כ"ל חאקור כן כלאש
 לפי עביד כבונתם החיל שכי הנאש ונפשי מה שהקטרה חייב
 גיב קושיא השבת ליון שהקטרה ונפשו דק ח' עיך דנעיק קרל
 ולקטם לחמיר ימנה לחמיר גירושין ולא חאמרין חכיל ואלשחתי אשחתי
 דכאן שאר דעל החאקור עלמו חז"ל דכן כיון דמחילם לא היי חאקור
 ועכשוי חאקור ומהם י"ל דעל דנר שהי אובל חזון לא היי כבונתם
 החאקור אכל דנר שהי חאקור והחזר חכיל דהחזר נק חזון :

פגור כדלח"ה כצרכיה דף כי אלא משמע כיון לאין חזון גירס
 טיקר הדבר והחייב רק הקציעות חזון ולחייב לעשות בחזון חזון
 לא חשבי חייב שהיה י"י לחלק בין הנך ובצבילה קשה טפי
 דלחמ"ה הדבר כשהי אש חז"ל לעמוד צנינוחה און חייב כלל לעמוד
 ועכשוי לא חלחתי דין זה ומוגיר ילכך כחמ"ה שם בפסק ד"ס ליון
 ככאן ולכ"ן :

והנה גוף הליה של צ"ח נכשים דפסק המנצים דשונרת עיין בלחמ"ה
 שם י"ש ליגב דנבנר הקטו הסוקי בקירושין דף ל"ס ע"א
 דיה הסיס וכו' דלאצ"י טוהה הקושיא לר"י דקיצר צ"ח ולחמ"ה
 כ"לוק וכו' ונראה דנעמי לח"י דקיצר דלשמה ובעל המנוחה קשה
 הא כח"י וכמחה אלה וביחך כפרש"י בחגיגה דף ו' ע"א (מ"ה)
 כיון בחיובי כקט"ה דף ק"ט ע"א) ונראה לח"י קיצר כיון דכתיב
 חייב שהיב גסיס פטורית אמרינן טעמי' דקרא דשומחה און החיוב
 מאלה חלח ואלו שלא יחא כתיב כלא אשה דכסריי כלא אשה שרבי
 כלא כמחה ולכך חלד שומחה היא מתייבבת להפלות וכו' לחמ"ה
 דר"ש טעמא דקרא אכל לר"י לא דר"ש טעמא דקרא צניו דף
 קנ"י ולכך לר"י גם ח"י מורה דהקרא בפשט' דר"ש מתייבבת
 בשומחה ילכך גם המנצים דפסק צניי' ממולה וזהו כתי' עיין
 בלחמ"ה שם ולכך פסק דלשמה חייבת בשומחה ועונתה צניי' וח"י
 דצ"ח המנצים וזהו חקיים ואלתמים כצרכה הדורש :

הקי עשה שיק מצרנהלוי :

תשובה רפ"ו

כשמוע קיל שופר יוחק למיט טוניס כפקר יודי הרצ"ה חזון
 כתיבה כנפיק כתיב מוסי חזק סחיל חאקור כ"י :

מכתבו קבלתי יאמר הנהו ונבנתי כ"י דנר הנכבי בחלומי כ"י
 הקיח"ה ש"ס מחינן לחבול מתיב אש ואיך נצר ששטחיר
 מחנה ומחלוי ודח"ע"י לן בחולין דף י"ז אצ"י נצר נחירה
 שהבולו יכ"ל לחקור אש ומח"ה ולא אשכחל יכדנבן להקל וחי
 גם ציריון חכיל אחרין להקל ונעלתי היי עקפק דההם שאני
 דהוי חאקור חפלא ומשאיכ כאן דהוי חאקור כנחל ומהו ח'י
 מוסי הא לא ח"י דנר חאקור ככלה הוי חאקור גנאל וכמח"ה
 הרצ"ה היין צבריס דף י"ח חמנ"ס עיקר טוונת ק"י דשכלחא גבי
 אצ"י נצר נחירה דנמדנר היי נחירה כמוו שקיטה וקלוק חאקור
 אצמחיה יחאקור ככלה וכו' דהוי כנ"ו כמח"ה נסי דנעש ואיך
 כמח"ה ח"י מויעל להקור חאקור ככלה חלל מה סכנר הסוכי
 איך שחולל טני חאקור ככלה השאיכ גבי חכילה נצר ח"ה חזון
 דנענח לא פקט מ"י שם נצר חלל דנענח חזון לחכיל ככר
 ואיך כשכחון י"י החול דלח חקיר לחכיל נצר ומהכא חסי דיהא
 ככאן לחכיל :

ואיך לפי"ו עיקר קושיא גם על הנאש שכי מה בחולין דח"ע"י
 ו' יכ"ינן למיך אש נדכ אדס חזון פלוני ואיך לחאקור
 צביס דנר וכשהייך לו חזון היחז ח"י וכן אש חקורו הקבל
 צביסות ישלוקיה הגויס השכאריס חזון היחז ח"י דינ"ס ולפי חכיל
 מה ענין זה למה ההם כמח"ה ככר אורח לא דנר שהי יכ"י
 להוקטרה וכן חאקור זה למהות נעשה ככלה לא שייכה לחול עשה
 דלחמ"ה מיתחה היא שהקטרה ככלה אש לא נעשית כשטח מיתה
 ומשאיכ הנך חאקורין דלשכר שיהי חזון נעשה חכיל ומהם דלח
 חזון ונאכמה גם על הנאש קושיא ל"י יגם אש אחרת כן צמחיה
 ליוכן המלות נלמה חכ"ל :

אמנם כרי ליגב דצ"ח הנאש גראה דלשון חכיל ואלשחתי אשחתי
 לא חמנ"ה ל"י לפסק כן ונראה דקיל להנאש כדנח החוקי
 צבציעות דף כ"ד דלח"י חאקור שאני זמח והקרא דרצנחה ונעקך
 כח ללחמ"ה דרירוקא ע"י זמינה אשה רשאי לחבול אכל גלי זמינה
 על חוקן שליוחך צניי' ח'י אשה רשאי לחבול ואיך זה חאקור
 חרש מה שאמר הקציה חזון ציחח הארץ ואיך יאשכר לחול לו גם
 על החצרים שנהחו צוודנר והלך ומה חאקור ככלה דנהי דהוי
 לו כמו שהי זמח ח"י זמינה כמל"ה שמעיה לא היי חלל דלח לא
 היי ל"יך למה וחי חזון חכ"ל לא שטח כד"י ח"י עמה כבונתם
 לחזן שנהחש להם חאקור חרש דאקור לחבול ונבלי שמעיה הנלוי
 גם חזון חצרים אשכר דהם ככלל חאקור דקרא כהי דלח היי
 שייך כשם עמה זמינה כיון שכנר כתי' ויחולפי איתה דיעה כבונתם
 חקרא לומר החצמ וחכ"ל ומה שאלה זמח אשה איכל לחאקור
 מה שאני זמינה כח"י :

ואיך י"ש כהנן ונקלה הוה דנאי שאני זמח על ח"ה חאקור
 ליומיך צניי' ח'י אשה רשאי לחבול ואשמה קח מנבי' ל"י דלח"י
 לא כנר הקרא ילח כיון חקרא לחאקור חלל חכ"ל ואיך חלל מה
 שהי כנר ומהו כחכ"ל חכ"ל ח"ה כנר אשחתי אשחתי ח"ה לא
 כיון חקרא לחאקור ונפשי שפיר כ"י הנאש דהיה כלאש חאקור

תשובה רפ"ו

כשמוע קיל שופר יוחק למיט טוניס כפקר יודי הרצ"ה חזון
 כתיבה כנפיק כתיב מוסי חזק סחיל חאקור כ"י :

מכתבו קבלתי יאמר הנהו ונבנתי כ"י דנר הנכבי בחלומי כ"י
 הקיח"ה ש"ס מחינן לחבול מתיב אש ואיך נצר ששטחיר
 מחנה ומחלוי ודח"ע"י לן בחולין דף י"ז אצ"י נצר נחירה
 שהבולו יכ"ל לחקור אש ומח"ה ולא אשכחל יכדנבן להקל וחי
 גם ציריון חכיל אחרין להקל ונעלתי היי עקפק דההם שאני
 דהוי חאקור חפלא ומשאיכ כאן דהוי חאקור כנחל ומהו ח'י
 מוסי הא לא ח"י דנר חאקור ככלה הוי חאקור גנאל וכמח"ה
 הרצ"ה היין צבריס דף י"ח חמנ"ס עיקר טוונת ק"י דשכלחא גבי
 אצ"י נצר נחירה דנמדנר היי נחירה כמוו שקיטה וקלוק חאקור
 אצמחיה יחאקור ככלה וכו' דהוי כנ"ו כמח"ה נסי דנעש ואיך
 כמח"ה ח"י מויעל להקור חאקור ככלה חלל מה סכנר הסוכי
 איך שחולל טני חאקור ככלה השאיכ גבי חכילה נצר ח"ה חזון
 דנענח לא פקט מ"י שם נצר חלל דנענח חזון לחכיל ככר
 ואיך כשכחון י"י החול דלח חקיר לחכיל נצר ומהכא חסי דיהא
 ככאן לחכיל :

ואיך לפי"ו עיקר קושיא גם על הנאש שכי מה בחולין דח"ע"י
 ו' יכ"ינן למיך אש נדכ אדס חזון פלוני ואיך לחאקור
 צביס דנר וכשהייך לו חזון היחז ח"י וכן אש חקורו הקבל
 צביסות ישלוקיה הגויס השכאריס חזון היחז ח"י דינ"ס ולפי חכיל
 מה ענין זה למה ההם כמח"ה ככר אורח לא דנר שהי יכ"י
 להוקטרה וכן חאקור זה למהות נעשה ככלה לא שייכה לחול עשה
 דלחמ"ה מיתחה היא שהקטרה ככלה אש לא נעשית כשטח מיתה
 ומשאיכ הנך חאקורין דלשכר שיהי חזון נעשה חכיל ומהם דלח
 חזון ונאכמה גם על הנאש קושיא ל"י יגם אש אחרת כן צמחיה
 ליוכן המלות נלמה חכ"ל :

אמנם כרי ליגב דצ"ח הנאש גראה דלשון חכיל ואלשחתי אשחתי
 לא חמנ"ה ל"י לפסק כן ונראה דקיל להנאש כדנח החוקי
 צבציעות דף כ"ד דלח"י חאקור שאני זמח והקרא דרצנחה ונעקך
 כח ללחמ"ה דרירוקא ע"י זמינה אשה רשאי לחבול אכל גלי זמינה
 על חוקן שליוחך צניי' ח'י אשה רשאי לחבול ואיך זה חאקור
 חרש מה שאמר הקציה חזון ציחח הארץ ואיך יאשכר לחול לו גם
 על החצרים שנהחו צוודנר והלך ומה חאקור ככלה דנהי דהוי
 לו כמו שהי זמח ח"י זמינה כמל"ה שמעיה לא היי חלל דלח לא
 היי ל"יך למה וחי חזון חכ"ל לא שטח כד"י ח"י עמה כבונתם
 לחזן שנהחש להם חאקור חרש דאקור לחבול ונבלי שמעיה הנלוי
 גם חזון חצרים אשכר דהם ככלל חאקור דקרא כהי דלח היי
 שייך כשם עמה זמינה כיון שכנר כתי' ויחולפי איתה דיעה כבונתם
 חקרא לומר החצמ וחכ"ל ומה שאלה זמח אשה איכל לחאקור
 מה שאני זמינה כח"י :

ואיך י"ש כהנן ונקלה הוה דנאי שאני זמח על ח"ה חאקור
 ליומיך צניי' ח'י אשה רשאי לחבול ואשמה קח מנבי' ל"י דלח"י
 לא כנר הקרא ילח כיון חקרא לחאקור חלל חכ"ל ואיך חלל מה
 שהי כנר ומהו כחכ"ל חכ"ל ח"ה כנר אשחתי אשחתי ח"ה לא
 כיון חקרא לחאקור ונפשי שפיר כ"י הנאש דהיה כלאש חאקור

תשובה רפ"ז

על דבני הלגוס כפי' מקביל בחלומי שכי צמדיון הנן אש לא מדאו
 צווננו עינר ככל יוס כשמה דקשיא עלי' לכאורה מה שאלמו
 כדירושין

הדפסה ברזולוציות מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התוכן

16

עוצר אלא תקנה דרצני קבלה וזהו דשם גלי קלא עד נוקר מימי יוכיח איכא דמונו עוצר ואח"כ אציג דמחקה כפי איני עוצר ויש ליטע דהתם שאלי דהלה הכחות הטעם צליליו היא נושא את פשוט שהוא לריך למונו וכתיב המינוך ק"י ר"ל ומיילא בעצבר עוד יום אי מקחמא כנר השכיר עמאי שוב לנעילא אלל אחרי ויש לו מונוט אלל האחר עיב שוב אין החלשון עוצר ושאיכ כאל צמלח פדיון הכן או מילה כ"ן עקבירוב הוון עוצר צרימון יומר כיט שעיבר ואספיה שלא צונונו לא דהם שנה דרוקא בעמחה מצניס ומצניס עפי ועוד דהוי עשה דפשיעה דלח ה"י מל אהמול לא ה"י צענה ולא ה"י לריך דלחית ויבך לא דהם מילה שלא צונוט ולשולם איכ"ל כהלכות דגם צמדיחא חס לא פדאו צונונו עוצר בכל יום צענה :

אמנם ההוסי צומק דף ח' עיצ הביאם המניח בק"י הקסיה ציאלס שם צקק"י לא כחצו כן אלל דיוקא צמילה עוצר בכל עת אלל לא צמדיחא כפי דלח לא פדאו צונונו עוצר אלל מכאן ואילך יש לה משך זמן ואין כאלן ענינה חס יאמנ אלל דחרוזת הוא חריון מקדיון כן נכחה מדברי המניח וצ"ע מפ"ל נצי מילה דעוצר ולי מקיו הפ"ל איכ גם צפיון הכן כיוח הכי ולי לא ק"ל ק"י הפ"ל דק"ל דאיכ"ל יוכיח ומכיצט שכר עביר הפ"ל איכ גם צמילה מפ"ל דאקור לעמוד על דאשער דבני מילה שא"כ דכתיב ואלהם את צריתי משמונו וגם כתיב זאת צריתי אשר השמנו וכי הוול לכס כל זכר ושמינה משמוט כעצב לידך אל חמוללס כעיש על ושמחה את המולות משאיכ צמדיחא וצמחה מוא"י קמל דלח צריתי אשר משמונו קש"ל אי על ש"ן דרבי"צין ד"ל ל"ו דפיקר על דעיק דלריש ושמחה את המקס על פסק איכ הפ"ל חס לא העשה הו"ל להקשות לכ"ע נצי מילה כתיב זאת צריתי אשר השמנו והשמונו הוא לאו ויהא מילה לית וכיוצא בזה הקשה הסו"י ייח כפיק דכריותה על מחגי על פסק ומילה שיהם עשה אומס לנכ"ל יש ליטע דשמינה דמילה נח ללמד שלא יחמוללס שאפ"ו שלב"ו עוצר בכל יום צענה ואיכ איכ"ל דהסמור הוא לאו דיוקא סיכא דהוא מיומר דהוי מלי ומכ"כ צלשון אחר ואיש ואיכ יש נח"י לשיטה זו דהוסי :

ולמה כיון נ"כ המניח בק"י הו"ל קק"ח שבי צמילה אינו עוצר עליו כל טעמה והמחשקה הקשה עליו ומיש המניח בק"י הקסיה קק"י דלפ"ו עוצר זמנו חס"ד לעמוד ע"ל וצ"ל מן הגלון ז"ל צעל חס"ד שבוניחו כ"ד דצ"י חוקי שנת הפ"ל (וע"ן מיש על דברי מניח אלן לעיל בהשורה ק"י מ) ואיכ איש דברי השיס צמדיחא הפ"ל דנוק מלוח פדיון אינה מלוח עוצרה וע"י ק"ל משאר עולות ומעטס זה נ"כ אין אלו מוכרחין לדברי פיה שבה צמחלס לבי צו"ד ק"י רכ"צ דנכח לו דאקור לאצ וכו"ל לאכ"ל קודם מילה וקודם פדיון כמו דלמדין צקוכס דף ל"ח ב"ח לע"ן מלוח לר"ב ולהפ"ל י"ל ללא שמועט ש"ס ק"עו דהתקא אלל צמלוח עוצרה דשם השמו שמו יעכח ויהעצל מלוחה אלל מלוח מילה ופדיון שאפ"ו עוצר זמנע דריון ג"פ המלוכ לא עברה ואשער לקיומה כפי דמלוח ון המוצמח מלד המון יש לחוש מ"ו לא מלוח כיוול גם צ"ס שמשער והרי המניח בק"י חש"י קק"ח לכה לומר דצמדיחא לא גזר ח"י עשה קודם משום דזמנע כל הלילה והיום אציג דעיקר מלוחה מ"ד צמחלס הלילה דצ"ס חריותה מהינה וכו"ל דלפ"י אצ"ו צמדיחא דאקור לאכ"ל היינו שא"כ יעכח יום אחד מעכ"ב עוצר מלוחה אלל כאלן שאינו עוצר לכולם איכ"ל דכשר קבצנה דלא גזר וכן יש להצ"ח רח"י מונה דמחקי מחגי צ"ס חל"י ובייש צמדיחא ק"י הליח קק"ח למה לריך להפיק בני צדיקת ממך ולא חילרו משום דעיקר זמנה מ"ד צמחלס הלילה צענה צ"ב ארס תל"י צמדיחא כחצו"ל שם צרי"ש הסיוון וכתיבס כיון דנוק המלוח אינה עוצרה לא משער ואיכ ה"י"ד כאל ואם אומס אין רח"י זו מוכרחת מ"ו אין רח"י מלוכ להחמיר :

אמנם גוף הדבר שנאמר שם לא פדה צונונו עוצר אע"פ שהעשה והסריע אלב"ו קעיק דכריותה קבצנה דף קל"ב קב"ח דלכ"כ צ" קד"ל בן שמונה ימים וצ"ו השמיני מ"ד לחיטוי קצ"י ומד לחיטוי השני רח"י אחד ה"א שצ"י לא מתי וזמ"י אלל ושמ"י ואילך זמ"י הוא ואינו עוצר כלל רק זמ"י דריון מקדיון וכו"י ואיכ צמדיחא דלא כתיב רק מד יפדיו וכן מדת הפדה חכ"י י"ל דלא אחי למעט אלל פחות ומ"ן ל"י אלל מלמוד ואילך זמ"י הוא וצמחה מהכ"י שם הקשה עוד מהא דרש"י צמדיחא צ"י משמט"ס על הפק"ד וצ"ו השמיני מהו לי דה"א שמי דיוקא ואלכ"כ גו"ש דשמיני ולהלן והיבא צמ"י צמחה דלמח שמי דיוקא וכו"י לא קשה דמלוח שא"כ כיון דמעיקרא כתיב מוול לכס כל זכר קמחא וכן וכל צבור צדיק הפדה ואל קצ"ב צ"י זמן איכ המיוז הוא טולמות ואיכ כשקצ"ב כתיב חס"ד חס"ד צ"ו השמיני יוול או מ"ן ח"ד"ש מקחמא היינו השמיני ואילך ולכ"ן פדיון אחדש ואילך אלל קש"א הנלשונה קשה וכלל ל"ב כיון דאלן ק"ל צמדיחא דף היט דיוס שלשים כלפ"י שלשים ויכפ"י מוודנר דכתיב ומ"ן ח"ד"ש ומעלה ואיכ זהו נופ"י הקשה למה לא כתיב כאל ומ"ן ח"ד"ש ומעלה וע"כ דכ"ל ללמד דכן ח"ד"ש דיוקא ואם לא פדה צונונו עוצר על ומ"ן ח"ד"ש ומעלה ומקום עריון נשאר המיוז עליו דהרי ילפי"ן צמ"י ומ"ן ח"ד"ש ומעלה :

אבר שם עסק הלבוש דכ"ל יום ויום עוצר צענה עריון לא יענו מפ"ל ואפ"ו צמילה לא יענו מפ"ל דעוצר בכל יום צענה כיוח כיון דע"ר זמן עיקר מלוחו כפי דעדין נשאר חיות המלוח כל ימי עולם ומיילא רצון מקדיון אלל צענה דעוצר בכל יום זה לא יענו מפ"ל דלמח כמו צכל מלוח ד"ס לה משך זמן ולכ"ל מ"א אומס דק"ל דיל"ך מק"י כיון דשמיני עוצר כ"ס חש"י דמחקה עפי מלוח מילה וכן צמדיחא הכן ע"י קשה ל"י הרי אומרו צמ"י דף ק"י ב"י לא חל"ן פעולה שכ"י עד נוקר גלי קלא דרוקא נוקר דלשון עוצר אלל מכאן ואילך אינו

אמנם ההוסי צומק דף ח' עיצ הביאם המניח בק"י הקסיה ציאלס שם צקק"י לא כחצו כן אלל דיוקא צמילה עוצר בכל עת אלל לא צמדיחא כפי דלח לא פדאו צונונו עוצר אלל מכאן ואילך יש לה משך זמן ואין כאלן ענינה חס יאמנ אלל דחרוזת הוא חריון מקדיון כן נכחה מדברי המניח וצ"ע מפ"ל נצי מילה דעוצר ולי מקיו הפ"ל איכ גם צפיון הכן כיוח הכי ולי לא ק"ל ק"י הפ"ל דק"ל דאיכ"ל יוכיח ומכיצט שכר עביר הפ"ל איכ גם צמילה מפ"ל דאקור לעמוד על דאשער דבני מילה שא"כ דכתיב ואלהם את צריתי משמונו וגם כתיב זאת צריתי אשר השמנו וכי הוול לכס כל זכר ושמינה משמוט כעצב לידך אל חמוללס כעיש על ושמחה את המולות משאיכ צמדיחא וצמחה מוא"י קמל דלח צריתי אשר משמונו קש"ל אי על ש"ן דרבי"צין ד"ל ל"ו דפיקר על דעיק דלריש ושמחה את המקס על פסק איכ הפ"ל חס לא העשה הו"ל להקשות לכ"ע נצי מילה כתיב זאת צריתי אשר השמנו והשמונו הוא לאו ויהא מילה לית וכיוצא בזה הקשה הסו"י ייח כפיק דכריותה על מחגי על פסק ומילה שיהם עשה אומס לנכ"ל יש ליטע דשמינה דמילה נח ללמד שלא יחמוללס שאפ"ו שלב"ו עוצר בכל יום צענה ואיכ איכ"ל דהסמור הוא לאו דיוקא סיכא דהוא מיומר דהוי מלי ומכ"כ צלשון אחר ואיש ואיכ יש נח"י לשיטה זו דהוסי :

ולפי האמיר יש צ"י עניות צום דעת הלבוש דכמו דצמילה עוצר בכל יום צענה גם צפיון כן ילחוקי צפיון אינו עוצר צמדיחא קלא צונונו אמנם יש שיטה שלישית לפי הנכחה דמנה שמיני צו"ד ק"י שיה קצ"י י"א וק"י שביא קצ"י אי דמלוח פדיון חס אינו עוצר צונונו ב"כ איני עוצר בעשה אלל ד"ס לרבות צונונו כי הכי רלח לשהות מלוח וכ"כ חמיו"ך צמלוח של"ש זמ"י צ"י ריח"ס ק"י שבי צו"ד דעוצר לאחר מלהקדים דצמחור אינו עוצר אלל ד"ס קעב"ד מלוח ון המיוזמ ומועטס זה הקשו צע"ל שומר ל"ן מכתב ק"צ על הא דפסק המניח בק"י ח"י"י קק"י לע"ן קטורה פד"י"צ צ"ס לחלק ב"ן צונונו לשלל צונונו דלפי דעת הש"ע הפ"ל מה שילוק יש ב"ן צונונו לשלל צונונו דלשולם אין לשהות המלוח ועשה לשלל אינו עוצר ולי קשה יותר חמ"ס דכריות דף ק"י י"ב רח"א דשם משמע צמדיחא הכן לכ"ע חס לא פדאו צונונו עוצר עליו ותו קש"א ל"י יותר על ל"ן ח"י"י צו"ד ק"י שיה שומ"ח לשון החל"ש דלא יססה המלוח וכי ע"ן משמע פיק דכריות הפ"ל וקשה ארצ"ה דשסת"ס משמע דלפ"ו עוצר :

ולכך ד"ס שילוק ב"ן האי דילפי"ן מקלס דושמחה חס המלוח שלא יסמ"ן ל"ן הא דילפי"ן דריון מקדיון למלוח צ"ס דפסק"ס דף ז' מקלס ריכ"ס ארצ"ס צצוק ונגון הא דל"ן מעצ"ין על המלוח דפנ"י"י ציווח דף ל"ב דילפי"ן ושמחה חס המלוח דלע"ן אין מעצ"ין על המלוח אמרי"ן אפ"ו חס יוכל לעשות אח"כ צלופן היות"ר כ"ו אין מעצ"ין וכ"כ המניח בק"י כיה קק"צ הש"י"כ לע"ן רצון מקדיון וע"ן צמדיחא כ"י ק"י וכ"כ ז"ל הגלון צע"ל חת"ס ומלוח שאל"י צווח ונח זמנה או שמון נכס המלוח דלמרי"ן מצינה מלוח צענה ש"ס"נה מ"ד צ"ס ובעת צ"א זמנה זהו לאו מעטס זכ"ן מקדיו"ן אלל מעטס ושמחה כדווכח נ"י צמדיחא דף ק"ס ע"כ דמצינ"ס מלוח צענה"ל לאו מעטס זכ"ר"ה ואציג דכ"כ"ס נקט שם לשון רצון מקדיון לאו דיוקא דהרי גם צמדיחא מלוח ולמה יחא ר"י צב"ד"לס ואל צמדיחא וע"כ מצינה מלוח צענה ח"ד"ש חריותה הו"ל צ"א חס ככר דמחא מיוזו כפי דלכתי זכ"ר"ה איכא מ"ו מצינה מלוח צענה"ל לא ש"ן צ"י ז"ל"ן לה מצ"י"ת כ"י"ה ה"י ונלוח"ס גם לדעת הש"ע יש לחלק ב"ן פדיון צונונו לשלל צונונו וע"י כו"ו קעיק דכריותה דעוצר על מצינ"ס מלוח צענה"ל לפ"י כנ"ה לפ"י צ"ס קש"י וכו"י"ס דכ"י המניח ק"י חמ"ס קק"ה וק"י חמ"ס קק"י גם לדעת הש"ע דמצינ"ס מלוח צענה"ל יש לה מעלה רבה כ"י חריות כן נראה לפי ע"ד נכון :

להלמוד

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ שלשלת האור היכל שלישי
שער שני

שלחן ערוך

אשר החגיגתו

אורח חיים

הרמב"ם

חלק שני

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הגדול הגאון האלהי
החסיד המפורסם אור עולם מופת הדור
נור ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא

מוה' שניאור זלמן נבג"מ

מהדורת "וכלכתך בדרך"

סימנים רמז - רנב

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

שנת הקהל

הלכות שבת רמ"ט

לד

ח סעדת פדיון הפנימי בומנו, דהינו פיום ל"א ללדתו^ז - דינה
כסעדת מילה. אבל אם ארע איזה אנם שלא פדאו פיום ל"א
- אין לפדותו בערב שבת ולעשות אז סעדה של משתה^ז, דכיון

קונטרס אחרון

כמו שהביא מסוף סי' תקנ"ט, לכן נתחכם^ז להביא תשובת של"ה בלבד, כדי להנדיענו דהדין היה עמו^ז, כיון שהיה רבו סנדק שהוא מבעלי ברית. וגם בשבוע של תשעה באב כתב המ"א סי' תקנ"א^ז דיכולים להקל כדעת הלבוש^ז ליקח מנין לבד הקרובים הפסולים לעדות, וכל שכן לבד בעלי ברית שינ"ט שלהם הוא, ואינן צריכין להשלים בתשעה באב שנדחה משא"כ בקרובים. וגם כאן יש להקל בקרובים דומיא דשבוע של תשעה באב לדעת הגהות מנהגים^ז ולבוש^ז וט"ז סי' תקנ"א^ז. ואף שבשל"ה משמע דהתם קיל מהכא, ולהכי כתב דקל וחומר הוא, מכל מקום קל וחומר פריכא הוא, כיון דמדינא שרי בסעודת מצוה הכא אין ללמוד קל וחומר להמנע ממצוה מחמת מנהג שנהגו בשבוע של תשעה באב, דהיכא דנהוג נהוג והיכא דלא נהוג לא נהוג, וכיון שעדיין לא נהגו אותו מנהג בערב שבת כדמשמע מלשון רמ"א ולבוש אין חיוב עלינו להנהיג כן, שאין אנו חייבים אלא שלא לכטל מנהג אבותינו משום שנאמר^ז ואל תטוש תורת אמן, אבל להתחיל המנהג אין שום חיוב בדבר אף אם ראוי ונכון לנהוג כן^ז. ולכן רבו של של"ה לא הורה כן לאחרים אלא החמיר לעצמו. ומכל שכן היכא שגם בשבוע של תשעה באב מקילים כגון בקרובים שאין להחמיר בערב שבת. ובפרט שמשמעות רמ"א ולבוש להקל בכל הקרואים, וכן פסק אליה זוטא^ז:

לו רמ"א ס"ב. לח ח"א סק"ה, ממשמעות תוס' מו"ק ח, ב ד"ה
לז ראה מ"א סי' שלט סק"ח. ובשוע"ר סעיף ו. מפני ביטול.

ציונים לקונטרס אחרון

- ז עד"ז גם לקמן סי' רנב ס"ק ה. סי' רנט ס"ק יב שם.
- א. סי' שא ס"ק יב. יג ס"ק יב.
- ח ראה כללי הפוסקים וההוראה כלל שכ. יד משלי א, ח.
- ט ס"ק לה. טו ראה כללי הפוסקים וההוראה כלל קסו.
- י סעיף י. טז ס"ק ב.
- יא דיני ר"ח אב סק"א.

הלכות שבת רמט לה

שפבר נדחית המצוה מזמנה — ידחנה^ט גם פן מערב שבת, מפני כבוד השבת (אלא יפדנו בלא סעדה של משתה^י).

וכן מי שארם קדם ערב שבת וארעו אנם שלא היה יכול לעשות הסעדה ביום הארוסין — לא יעשנה בערב שבת^{יא}, דכיון שפבר נדחית מזמנה, דהינו יום הארוסין — ידחנה גם פן מפני כבוד השבת. (אבל בנשואין נמשכת מצות הסעדה [ו'] ימים אחר החפה, כמו שיתבאר בסמן תר"מ^{יב}):

ט סעדה שרגיל בה בימות החל^ט, דהינו סעדה קמנה^י שאינה של משתה^י — מן הדיו מתר לאכלה בכל היום^{יא} אפלו סמוך לחשכה^{יב}. אבל מצוה להמנע^{יג} מלקבעה מתחלת שעה עשירית ואילך^{יד}, כדי שיפנס לשבת כשהוא תאב לאכול ויאכל סעדת שבת לתאבון^{טא}.
אבל לאכול ולשתות (כ) בלי קביעות סעדה — אינו נמנע בערב

קונטרס אחרון

(ב) בלי קביעות בו הנה בב"י^י העתיק דברי המגיד משנה^י בשם

מד מגדל עוז שם ברעת הרמב"ם.
מה לבוש ס"ב.
מו פסחים צט, ב ברעת ר' יוסי. מ"מ שם. שו"ע שם. וראה מ"מ וציונים.
מז רמב"ם שם. וראה פסחים צט, ב.
מח לשון מצוה להמנע ראה לקמן סי' רג קו"א ס"ק ב. סי' שא קו"א ס"ק ב.
מט רמב"ם שם. שו"ע שם.
נ רמב"ם שם.
נא לבוש שם. וראה לקמן סי' תקכט ס"ב (ביו"ט). סי' רצא ס"ד (בסעודה שלישית בערב יו"ט).

לט מ"א סי' תקסח ס"ק י, ממשמעות התוס' שם. וראה פסקי הסדור דיני פדיון הבן "מכאן ואילך עובר בעשה". וראה מ"מ וציונים. קובץ דברי תורה ח"ג ע' ל. יגדיל תורה (ג. י) ז ע' לו. ח ע' צו. יז ע' עדר.
מ ראה מ"מ וציונים, שיש רוצים לנרוס: ולא יפרנו בו.
מא מ"א סק"ג. ובסי' תמר סק"ט.
מב שו"ע המתבר שם ס"ו, ולקמן סי' תרלט ס"י. וראה בדי השלחן סי' סט סק"ז. קוג' השלחן. מ"מ וציונים. פסקי אדה"ז ע' 195.
מג מ"מ פ"ל ה"ד ברעת הרמב"ם. שו"ע סוס"ב.

ציונים לקונטרס אחרון

יז סוד"ה אין קובעין. יח פ"ל ה"ד.

ספר

משנה ברורה

והוא פירוש יפה ומנופה על

שולחן ערוך אורח-חיים

אשר חיבר הרב הגאון, רבן של כל בני הגולה

מרה יוסף קארו זצ"ל

עם חידושי דינים שהשמיט הגאון הנ"ל והמציאם

הגאון מרה משה איסרליש זצ"ל

עם נושאי כליהם הלא המה:

באר הגולה מהגאון מרה משה רבקש זצ"ל מוילנא

באר היטב מהרב המובהק מרה יהודא אשכנזי זצ"ל, דיין טיקטין

שערי תשובה מאת הגאון מרה חיים מרדכי מרגליות זצ"ל

וביאורי קראתי כשם משנה ברורה, יען כי מתוכו מתברר דברי השולחן-ערוך, כל דין ודין בטעמו ונימוקו מגמרא ופוסקים, ולא יהיה כספר החתום. גם יקובץ בו כל הדינים וההלכות והביאורים המפורטים בספרי האחרונים ספרשי השולחן-ערוך המפורסמים (כמו מאליה רבה ופרי-מגדים וברכי-יוסף ומאמר-מרדכי ורבנות כהנה), אשר היו הרבה מהם אחרי הכאר היטב ולא הובאו בשערי-תשובה כי אם מעט מזער באיה מקומות. כל אלה חוברו פה, והכל כלשון צח וקל ובסדר נכון, בעזר השם:

עוד צרפתי בצדו כמה ענינים נחוצים ובשם ביאור הלכה יכונה. וכשמו כן הוא, כי בו ביאיתי כמה פעמים דברי ההלכה המובא בקיצוץ בתוך המשנה ברורה בלי ראיה, ופה הראיתי בעזר השם יתברך את מקורו לעץ כל מגמרא ופוסקים, גם יבואר בו לפעמים דברי השולחן-ערוך באורך במקום הצריך ביאור:

גם תחת המשנה ברורה הג"ל פתחתי שער רחב עם פרחים וציצים מצויינים, ושמו נאה לו שער הציפון, כי בו יצוין על כל דיבור ודיבור לדעת מבטן מי יצאו הפנינים האלו:

כל אלה חברתי בעזר השם יתברך התנתן לאדם דעת

ישראל מאיר רבי אריה זאב הכהן ולה"ה, מעיר ראדין

כרך שלישי

הוצאה חדשה באותיות מרובעות, פיענוח ראשי-תיבות והגהה מדוקדת

הוצאת ח. וגשל בע"מ ירושלים

שנת תשנ"ו לפ"ק

הלכות שבת סימן רמח רמח

כז באר הגולה

הפלגת הספינות (לה) והליכת (יז) שיירא תוך שלשה ימים, כי חושבים הכל לדבר מצוה, (לו) ואין למחות בידן הואיל ויש להם על מי שיסמוכו:

רמח דינים השייכים לערב שבת, וכו' ד' סעיפים:

א סוכה מיד וכאיכא דאמרי, הרי"ף והרא"ש והרמב"ם בפרק ל ב בית יוסף ג מדברי הרמב"ם שם הובנו ירוחם בח"ו ד מהא דגיטין ל"ח ה' הרב הסגיד ברמב"ם פרק ל

א * אין הולכים בערב שבת (א) יותר (ב) משלש פרסאות, כדי שיגיע (ג) לביתו בעוד היום גדול * ויוכל (ד) להכין צרכי סעודה לשבת, בין שהולך לבית אחרים בין (ה) שהולך לביתו. (ו) והני מילי כשהוא בישוב במקום שיוכל להכין צרכי שבת, אבל אם במקום שהוא שם אי אפשר לו להכין צרכי שבת, או (ז) שאינו מקום ישוב בטוח, מותר לילך אפילו כמה פרסאות. יואם שלח להודיעם שהוא הולך שם לשבת, מותר לילך (ח) כמה פרסאות בכל גוונא: ב (י) * אסור לקבוע (יא) בערב שבת סעודה ומשתה * שאינו רגיל בימי החול, * ואפילו היא

באר היטב

(ה) מג' פרסאות. ואם הוא יושב בעגלה או רוכב על הסוס יכול ללכת יותר, ומ"מ יזהר שיוכל להגיע בעוד היום גדול, כ"ח: (ג) להכין.

מהר"ם רוטנבורג סימן א ב, וע"ל סי' צ ס"ק יב: (יז) שיירא. ונ"ל דבשיירא אין להקל, מ"א:

ביאור הלכה

משנה ברורה

דשם הוא למעלה מעשרה, ואפילו אם נקל גם בלמטה מעשרה, היינו דוקא שם בספינה דאינה רק מדרכן לכולי עלמא אפילו י"ב מיל, וכמו שכתב הרמב"ם, מה שאין כן כזה שהוא ביבשה. אחר כך מצאתי שגם בפרי מגדים באשלאברהם סעיף קטן ו מצודר כן בשם הלבוש כמו שכתבתי:

אברהם סעיף קטן יג ובמשנה ברורה שם: (לה) והליכת שיירא. ודעת מגן אברהם בשם כמה פוסקים, דבהליכת שיירא אין להקל: (לו) ואין למחות וכו'. אבל במקום שלא נהגו להקל (כז) אין כדאי לכתחלה להקל, דכמה פוסקים סוברים דבעינן מצוה גמורה:

* אין הולכין בערב שבת וכו'. לכאורה נראה, אם הולך לדבר מצוה מותר לילך עד סמוך לערב, ממה דאיחא בסימן רמח סעיף א, עיין שם, אף שגם שם מתבטל מעונג שבת כמו שכתב בסעיף ב; ואולי דבענינו חמירא, דלא הכין כלל. ועיין לקמן בסימן רנ בכיבוד הלכה מה שנכתוב בזה. ומכל מקום נראה דיש להקל בהליכה יותר מג' פרסאות בענין זה, אם הוא משער שיגיע בעוד יום גדול: * ויוכל להכין וכו'. עיין בעולת שבת שמחמיר בענין זה אפילו במוליך מזונותיו עמו, ולא פלוג חכמים בזה, לשיטתא בתרא דגמרא, וכן מוכח בבית יוסף שהעיקר דבריו במשנה ברורה סעיף קטן ה, אבל באליה רבה חולק עליו ומצדד להקל בזה, עיין שם: * אסור לקבוע וכו'. רוצה לומר, לעשות סעודה קבועה, ואפילו פעם אחת בימי חייו, וראיה לזה - סעודת אירוסין, כן כתב הפרי מגדים. ועיין בהרב המגיד בשם יש מפרשים, והובאה בבית יוסף. ועל כרחק לא מיירי בסעודה שאינה רגילה, דאי לאו הכי תקשי עלייה מירושלמי דאוסר בסעודת אירוסין. ועיין בכ"ח: * שאינו רגיל בימי החול. ואפילו אם הוא עשיר ביותר ועושה בכל יום סעודה רחכה כמו בשבת, מכל מקום בערב שבת יש למנוע מלעשות כן כדי שיאכל לתיאבון בלילה, כן מוכח ברש"י גיטין ל"ח ע"ב ד"ה בערב שבת, עיין שם. ועיין לקמן בסימן רפח סעיף ז בהג"ה, דאיש כזה צריך לעשות בשבת שינוי בסעודת היום, להקדים או לאחר, כדי שיהא מינוח יום השבת משאר ימי השבוע. * ואפילו היא סעודת אירוסין. עיין בכיבוד הגר"א שכתב דאם אירס כבר מותר, כמו דאמרין בפרק ג דפסחים וכו'; אין הכוונה דאירס מאתמול, דהלא כזה בודאי אוסר הירושלמי, ועוד, דעל זה אין שום ראיה מפרק ג דפסחים.

א (א) יותר משלש פרסאות. מתחלת (ב) היום, והוא קרוב לשליש היום, כפי מהלך אדם בינוני עשר פרסאות ביום. ובנוסע בעגלה או רוכב על סוס, דנוסע במהרה, יוכל ליסע הרבה יותר משלש פרסאות (ג) עד שלישי היום. ומהב"ח משמע להקל בנוסע בעגלה, ליסע אפילו אחר חצות היום, ובלבד שיעמוד לשכות (ג) בעוד היום גדול בכדי שיוכל להכין צרכי שבת: (ב) לביתו. היינו במקום ששובת שם: (ג) שהולך לביתו. ואף שהוא מכרין שבביתו יהיה לו יותר עונג שבת, מכל מקום אסור, שמא לא ידעו כלל מביאתו (ד) ולא הכינו בשבילו. ובמדינות אלו רוב בני אדם מכינים צרכי שבת ברווח, ולכן אין נזהרין בזה כלל, בין כשהולך לביתו או להתארח בבית אחרים [ממ"א בשם אגודה]. (ה) ובהרבה אחרונים ראיתי שכתבו, דמכל מקום צריך ליהזר לכתחלה שלא ילך או יסע עד סמוך לערב, מפני שכמה פעמים נכשלים על ידי חילול שבת, כי בעל אושפיזא, או אפילו בביתו, כשבא סמוך לשבת מוסיפין לבשל בשבילו ומחללין שבת, וגם כמה פעמים יארע דלא יגיע למלון ולביתו מבעוד יום עד שחשיכה ממש, וכמה חילול שבת יש בהוצאה והכנסה ויציאה מחוץ לתחום ושבייתת בהמתו. ולכן כל זה ישים האדם ללבו וימהר לשבות

(ו) אפילו בכפר, ולא יסיתנו היצר לומר: עוד היום גדול והדרך טוב. (ז) אך אם אירע שהלך עד חשיכה והיה בבין השמשות בתוך תחום עיר, מותר להלך בתוכה, כבסימן תי"ו, וצריך לירד מעגלה וסוס, עיין סימן רסו ושם יבואר אם ירצה השם: (ד) והני מילי כשהוא וכו'. רוצה לומר, במקום שכלו הג' פרסאות, כן כתב הלבוש. ועיין באליה רבה: (ה) שאינו וכו'. דעמידה בדרך (ח) אינו מקום בטוח, דכל הדרכים בחזקת סכנה, ולכן אפילו יש עמו צדה כדי צרכי שבת, מותר לו ליסע משם (ט) עד שיבוא למקום בטוח: (ו) כמה פרסאות. ומכל מקום יזהר שלא יתאחר לבוא עד סמוך לערב, וכנ"ל בסעיף קטן ג: ב (ז) אסור לקבוע. ואיחא בגמרא, דהיתה משפחה בירושלים שקבעה סעודתא בערב שבת ונעקרה: (ח) בערב שבת.

שער הציון

(כז) אליה רבה: (ה) רמב"ם: (ג) פרי מגדים: (ג) מגן אברהם: (ד) גמרא: (ז) ב"ח ופרישה וא"ו וחי"אדם ושולחן ע"ש"טים. ועיין באליה רבה שמפקק על דברי אגודה. ואף דאין אנו יכולין למחות, שכבר נהגו להקל כמותו שלא להקפיד על שיעור ג' פרסאות, מכל מקום יראה לבוא למקום שביתו בעוד יום גדול: (י) ב"ח וא"ו: (י) אליה רבה ופרי מגדים: (ח) בית יוסף: (ט) כן משמע בבית יוסף וכן מוכח בספר עולת שבת. ועיין בכיבוד הלכה כמה שכתבנו בשם אליה רבה דמצדד להקל במוליך מזונותיו עמו:

הלכות שבת סימן רמ"ט

(ט) סעודת (ג) אירוסין, *מפני (י) כבוד השבת, (יא) שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול. וכל היום בכלל האיסור: הגה וסעודה שומנה בערב-שבת, כגון (יב) ברית מילה *או (יז) פדיון הבן, (יח) (יג) *מותר, כן נראה לי וכן המנהג פשוט: (יד) ולאכול ולשתות בלי קביעות סעודה, (טו) אפילו סעודה שרגיל בה בחול, כל היום מותר

באר היטב

מה נקרא סעודת מצוה באורך. והקובר את מתו בע"ש אם חייב בהבראה, עיין יו"ד סי' שצח. ועיין בספר אבן-העזר שמתרץ קושית המ"א על פסק הש"ע. ונבסי' אליהו רבה פוסק דאף באירוס בע"ש, אם אפשר לדחות למחר או ליום אחר, אסור לעשות הסעודה בע"ש; ולקמן מיירי בא"א לדחות: (ז) פדיון הבן. ופדיון הבן שעבר זמנו אסור לעשותו בע"ש, ומילה אע"פ שעבר זמנה כגון שהיה חולה בשמיני, מקרי זמנה קבוע, דכל שעתא ושעתא זימניה הוא, דאסור להניחו ערל, כ"מ מתוס' רמ"ק דף ח, עמ"א. ועיין בי"ד סי' רסו בש"ך ובט"ז דיש אוסרים למול מילה שלא בזמנה בע"ש: (ה) מותר כן ג"ל. ואם א"א

משנה ברורה

והוא הדין בערב-יום טוב, דיום-טוב גמי מצוה לענגו ולכבדו [פמ"ג]: (ט) סעודת אירוסין. פירוש: אם אירוס קודם לכן, אסור לעשות הסעודה בערב-שבת, דאף דסעודת אירוסין היא מצוה, מכל מקום היה לו להקדימה, אבל אם אירוס בערב-שבת (י) מותר לעשות הסעודה, דכיון דאירוסין שריא בערב-שבת משום שלא יקדמו אחר, ממילא שרי הסעודה לזה גם כן, וחשובה כמו סעודת מילה ופדיון הבן שזמנה קבוע. וכן אם היו (יא) הנשואין בערב-שבת, מותר לעשות הסעודה גם כן. (יב) ומכל מקום לכתחלה טוב ונכון אם אפשר לדחות הסעודה למחר או יום אחר, אפילו באירוס בערב-שבת. ודע, דכל זה בסעודת אירוסין, אבל בסעודה שעושים בשידוכין שלנו לא היא סעודת מצוה, כן כתב בפרי-מגדים בסימן תמד, ולפי זה אין לעשותה בערב-שבת אפילו אם נגמר השידוך באותו יום. ומה שנוהגין לאכול מיני מרקחת בשעת כתיבת התנאים (יג) לא מקרי סעודה: (י) כבוד השבת. ויש שכתבו הטעם, (יז) שמתוך טרדת הסעודה לא יתעסקו בצרכי שבת: (יא) שיכנס לשבת וכו'. שאף שאוכלה בבוקר, כיון שהוא מרבה בסעודתו שלא כרגילותו, שוב לא יאכל בלילה לתיאבון: (יב) ברית מילה. אפילו (טו) אם אינה בשמיני ללידתו, כגון שהיה חולה בשמיני ונרחית, מכל מקום מקרי זמנה קבוע, דכל שעתא ושעתא זימניה הוא, דאסור להניחו ערל אפילו יום אחד; (טז) וכן בפדיון הבן אפילו עבר זמנו, מכל מקום כיון שמן הדין אפילו אחר שלשים יום כל שעתא ושעתא רמיא חיובא עליה לפדותו, ממילא מותר לעשות גם כן הסעודה: (יג) מותר. דהיא גם-כן סעודת מצוה, ואין לדחותה מפני סעודת שבת. (יז) ומכל מקום לכתחלה מצוה להקדימה בשחרית משום כבוד שבת, וכמו שמבואר בסימן תרצה סעיף ב לענין סעודת פורים, עיין שם; (יח) וכדיעבד יכול לעשותה אפילו ממנחה ולמעלה: (יד) ולאכול ולשתות וכו'. ואין בכלל זה (ט) אם הוא שותה כל-כך הרבה מיני משקה עד שיהא שבע, כי הוא בוודאי מקלקל תאות המאכל, והחוש יעיד על זה, ולפעמים יוכל להבטל על-ידי שכרותו מסעודת שבת לגמרי, ועל-כן מצוה להימנע מזה על-כל-פנים מתשע שעות ולמעלה: (טו) אפילו וכו'. היינו כמו יואפילו, ורצוה לומר,

שער הציון

(י) מגן-אברהם והגר"א וש"א: (יא) דאף ולהירושלמי אסור משום שאין שייך בזה שלא יקדמו אחר, שכבר נזקקו, מכל מקום הלא הבבלי חולק על זה וקיימא לן בבבלי, כן משמע מהמגן-אברהם, וכן איתא בביאור הגר"א להקל, ובפרט בזמננו שהמנהג לקרש בשעת נשואין לכולי עלמא שרי, ולא גריע מסעודת אירוסין, וכמו שכתב באשל-אברהם סימן תמד. ומה שכתבנו: כגון שהיו הנשואין בערב-שבת, הוא פשוט, וכן מוכח בפרי-מגדים: (יב) כי האילה רבה מחמיר בזה אם אפשר, עיין שם, וטוב לכתחלה לחוש לדבריו: (יג) מגן-אברהם בסימן תקנא סעיף-קטן י, והוא הדין לענינו: (יד) מגן-אברהם בשם רבינו תם: (טז) מגן-אברהם: (טז) נשמתי-ארם בשם כמה פוסקים, ולא כמגן-אברהם: (יז) אף רבב"ח שהובא במגן-אברהם נוכח דמצוה להתחילה קודם שעה עשירית, לאו דוקא הוא, ולא עדיפא סעודה זו מסעודת פורים, וכמו שכתבתי. וכן כתב בחי"אדם: (יח) בי"ח: (ט) ט"ז ואליה רבה לקמן בסימן תעא לגבי ערב פסח, ושם יש איסור, והכא על-כל-פנים מצוה איכא כמו לפנין סעודה הרגיל בה בחול. ועיין בט"ז בענינו, דבסעודה ומשתה אם קובע עצמו לשתות אסור כל היום מפני שיוכל להבטל על-ידיה מסעודת שבת, אך בשתייה לבד באופן זה בוודאי יש להחמיר מטי' שעות ולמעלה על-כל-פנים:

ובמדנות האלו רוב בני-ארם מכניין ברוח ולכן אין נזהרין בזה, אגודה, מ"א: (ג) אירוסין. והיה סעודת נשואין, בי"ח. וצ"ע, דבסימן תמד ט"ז כתב דסעודת אירוסין סעודת מצוה היא אפי' בע"פ, כ"ש בע"ש דקיל טפי; ועוד ק', דבסימן תקמו כתב דמותר לישא ערב הרגל; ועוד ק', כיון דאירוס בע"ש הו"ל זמן סעודה בע"ש. וברוקח סימן ל הביא הירושלמי הזה, ונ"ל דה"פ: אסור לארס בע"ש, הוא דאחמר סעודת אירוסין, פי' אם אירוס קודם לכן אסור לעשות בע"ש סעודת אירוסין אבל לארס מותר, ר"ל מותר לארס בע"ש שמה יקדמו אחר, ואז מותר ג"כ לעשות סעודה, מ"א, ע"ש. ועיין סי' תמד ט"ז. ועיין תשובת חוות-יאיר סי' ע

ביאור הלכה

אלא כוונתו, דכיון שכבר אירס, ממילא שריא הסעודה לזה באותו יום גם-כן, וכדעת המגן-אברהם, ומוכח מלשונו דסבירא ליה דלכתחלה אסור לארס בערב-שבת. ובאמת לכאורה קשה מאד, דהירושלמי מתיר בהדיא? ונראה לי דהגר"א כיון במה שכתב "שכבר אירס" לתרץ קושית המגן-אברהם שהקשה, דהירושלמי שאוסר לעשות סעודת אירוסין בערב-שבת [שזה לשון הירושלמי: אסור לארס בערב-שבת; הוא דאחמר סעודת אירוסין, אבל לארס מותר; אמר שמואל אפילו בתשעה באב מותר לארס, שלא יקדמו אחר] סותר המשנה דפסחים דמוכח שמותר לעשות סעודת אירוסין אפילו בערב פסח וכל-שכן בערב-שבת, ומה שתיירך רכונת הירושלמי דוקא כשאירס מאתמול אבל כשאירוס בערב-שבת מותר לעשות או גם הסעודה, הוא דחוק מאד בירושלמי, ועל-כן כיון בלשונו הצח לתרץ קושיתו, והוא, דדעת הירושלמי, דאם בא לפנינו לשאול בערב-שבת אם לארס או לא, לא מקילינן ליה בזה, מפני כבוד השבת, דהיינו משום הסעודה שיצטרך לעשות אחר-כך באותו יום, אם לא שיתרצה בהדיא שלא לעשות סעודה באותו יום או מקילינן ליה לארס, וזה הוא כוונת הירושלמי דמתיר לארס, אבל אם בא לפנינו לשאול אם לעשות סעודה באותו יום אחר שכבר אירס, מווינן ליה להקל, דהיי סעודת מצוה, ובאופן זה מיירי המשנה דפרק ג דפסחים. וכל זה הוא לדעת הירושלמי מתחלה, אבל לפי מה דמטיק שמואל אחר-כך דאפילו בתשעה באב מותר משום שלא יקדמו אחר, ממילא הוא הדין דאפילו בערב-שבת מותר לכתחלה בכל גווני, וממילא מותר אחר-כך לעשות סעודה גם-כן. היוצא לפי זה דלדינא, לפי מה דקיימא לן כשמואל לקמן בסימן תקנא סעיף ב, לכולי עלמא מותר לארס בערב-שבת, וממילא מותר לעשות סעודה גם-כן, וכוונת הגר"א הוא רק לתרץ דעת הירושלמי מתחלה, דיסבור דאפילו מאירוסין יש לזהרר אם דעתו לעשות סעודה: *מפני כבוד השבת שיכנס וכו'. ובפרי-מגדים מצוד דאין הטעם משום לתיאבון, אלא דעיקר הטעם הוא מפני שמולול בזה כבוד שבת, שעושה ערב-שבת שוה בזה לימי השבת: * או פדיון הבן. והוא הדין כסיום מסכתא: * מותר. עיין במגן

הלכות שבת סימן רמ"ט

כט באר הגולה

1 טור מהא דעדיבין מ' ומכאור בירושלמי פרק כ' התענית ו' תענית י"ה לדעת הראשון שם וכן כתב הטור

להתחיל מן הדין, אבל מצוה להימנע (טז) *מלקבוע סעודה שנהוג בה בחול (יז) *מתשע שעות ולמעלה: ג' ידרך אנשי מעשה (י) (יח) להתענות בכל ערב-שבת: ד' אם קיבל עליו להתענות בערב-שבת, (יט) צריך להתענות עד צאת הכוכבים, (כ) *אם לא שפירש בשעת קבלת

באר היטב

בע"ש ולא רצה לילך על הסעודה מאחר שהיה שם מנין בלעדו, ושל"ה השיר לו, ע"ש: (י) להתענות. וב"ח כתב בשם הפוסקים דאסור

ביאור הלכה

אברהם שהביא בשם הלבוש, דאם אפשר לקיים שתיהן מוטב, ואם לאו תרחה סעודת שבת, ורצה לומר דלא יוכל לקיים כלילה כלל מפני אכילה גסה, ואפילו הכי אין לו לחוש לזה כיון שהוא עוסק עתה בסעודת מצוה, ויקיים למחר הג' סעודות, כמו שכתוב כסימן רעד, וכן באר הפרי"מגדים כוונתו. ומכל מקום לדינא יש לעיין בזה טובא, דהלא סעודת שבת כלילה היא חובה מצד הדין, מה שאין כן בסעודת ברית מילה ופדיון הבן אינו אלא מצוה בעלמא ולא חיובא כלל, ואס"כ, אם משער שעל-ידי אכילתו יתבטל לגמרי מסעודת לילה יש לו למנוע מזה. ומהשולחן-ערוך אין שום ראייה כלל, דהשולחן-ערוך לא התיר רק אם על-ידיה לא תהיה אכילתו כלילה לתיאבון אבל על-כל-פנים לא יתבטל מהמצוה לגמרי נוגם אם טעם איסור קביעת סעודה הוא משום דמולול בשבת, בזה לא מיחשב וזולו כלל כיון שהוא סועד סעודת מצוה, או אם הטעם משום דעל-ידיה אין הכנה לצורך שבת, יש לומר דבסעודת מצוה לא החמירו בזה וסמכו דמסתמא יכין על-כל-פנים כסא דהרסנא לכבוד שבת, מה שאין כן אם על-ידיה יהיה כלילה אכילה גסה, ולא נחשבה אכילה כלל, מסוברא דיש לו למנוע מלאכול הרבה כדי שלא יבוא לזה. אחר-כך מצאתי בעטרת-זקנים שדעתו גס"כ דזוהר מלאכול ליד-כך באופן שיבוא לירי ביטול סעודה כלילה, ואף שהוא מחמיר באכילה כדי שביעה, שאין מקור לזה, על-כל-פנים לא יוכל ולשתות באופן שיוכל לבוא לירי ביטול סעודה לגמרי כלילה בוודאי יש לו לזהר. ודע, דמה שהביא המגן-אברהם בשם הב"ח דמצוה להתחיל קודם ט' שעות, הוא מפורש לקמן כסימן חרצה בהג"ה לענין סעודת פורים, וכיותר מזה, עיין שם [ולפלא שהביא זה מהב"ח], וכן מוכח שם בהגרי"א דפשיטא ליה דבר זה, עיין שם, ונוכל ללמוד מענינו לשם דבריעבד יוכל לעשות סעודת פורים אפילו ממנחה ולמעלה. כתב הדרכי-משה בשם האור זורע: מצוה לאכול סעודת שבת לתיאבון, ומאחר

להתקיים שניהם, תרחה סעודת שבת, לבוש. וב"ח כתב דמצוה להתחיל קודם שעה עשירית. ושל"ה כתב: מורי מהר"ש מלובלין היה סודק

משנה ברורה

דלא מיבעיא בלי קביעת סעודה כלל דזה ודאי מותר כל היום, ואפילו מצוה להימנע גס"כ ליכא, ואפילו בקביעת סעודה, כיון שאינו עושה סעודה רחבה רק כמו שרגיל בה בחול, מותר כל היום מן הדין, אבל מצוה להימנע וכו': (טז) מלקבוע סעודה. ואם התחיל (כ) אינו מפסיק: (יז) מתשע שעות ולמעלה. היינו (כ"ה) שעות זמניות, והנ"ל רביעית היום עד הלילה. ומכל מקום נראה דבימות החורף בזמן שהימים קצרים מאד, מצוה להימנע מלקבוע סעודה הרגילה אפילו קודם תשע שעות, כל שהוא משער בנפשו שעל-ידיה לא יהיה תאב לאכול כלילה: ג' (יח) להתענות. כדי שיהיו תאבים לאכול כלילה. ועיין בב"ח ומגן-אברהם ושאר אחרונים שהסכימו דאין להתענות בערב-שבת, כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה; אם לא שהוא איסטיניס כל-כך, שאם יאכל ביום לא יוכל לאכול כלילה לתיאבון, אז מנהג טוב הוא אם אין מזיק לו התענית: ד' (יט) צריך להתענות וכו'. וכמו אם קיבל תענית סתם בשאר ימי השבוע דדינו הוא עד צאת הכוכבים דוקא, ולא מהני במה שהתפלל תפלת ערבית מקודם, וכדלקמן בסימן חקטב סעיף א וב', הוא הדין הכא, ואינו נחשב לאיסור כמה שנכנס לשבת כשהוא מעונה, אף-על-גב דביום השבת גופא אסור להתענות: (כ) אם לא שפירש. ואז מותר (כ"ג) אפילו עוד היום גדול, וכן אם התנה להתענות (כ"ג) רק עד אחר

דעיקר הסעודה הוא לחם, לכן אסור לאכול גרימול¹ בשבת קודם הסעודה, משום רשוב לא יוכל לאכול עיקר סעודת שבת לתיאבון. והדרכי-משה חלק עליו, דהא אנו קיימא לן דאוכל והולך אפילו מן המנחה ולמעלה עד שתחשך, אס"כ שמע מינה דלא חיישין לתיאבון. והמגן-אברהם הסכים עם האור זורע, דנהי דקיימא לן כרבי יוסי דמותר לאכול אחר המנחה [לא קיימא לן כרבי יוסי יהודה דסבייא ליה דאסור לאכול ולשתות מן המנחה ולמעלה כדי שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול], הוא רק משום דאין להחמיר עליו מבעוד יום משום חשש דלתיאבון, אבל כשהגיע זמן סעודת שבת גם רבי יוסי מודה דמצוה לאכול לתיאבון [עיין תוספות פסחים צ"ט ע"ב שהוא נגד סברא זו, דבוודאי יהיה זהיר בזה, עיין שם, אבל מכמה פוסקים משמע דלא סבירא להו כהתוספות], ואס"כ כיון שעיקר הסעודה הוא לחם, אין לאכול גרימול או שארי מיני מזונות כהאי גונא קודם, כדי שיהא תאב לאכול, וכמו מן המנחה ולמעלה לרבי יהודה [זהו כוונת המגן-אברהם בבירור בעור השם, ואחר-כך מצאתי במחצית-השקל שגם הוא באר כמו שכתבתי, דמבעוד יום גם להמגן-אברהם מותר, ועיין בפרי"מגדים]. ובמקומות דנוטלין לידים קודם קידוש שעל הכוס, פשיטא דאסור לאכול קודם 'המוציא' כדי שלא יהיה הפסק רב בין נטילה ל'המוציא'. ועיין שם עוד שהקשה דהוא גרם ברכה שאינה צריכה, וגם דאסור להקדים ברכת 'בורא מיני מזונות' קודם לברכת 'המוציא'. והנה במקומותינו שהמנהג שאין נוטלין לידים קודם קידוש, נהגו העולם להקל בשחרית כדעת הדרכי-משה ואוכלין מיני מזונות לאחר קידוש קודם הסעודה, ועיין בשולחן-ערוך של הגר"ו שיישב המנהג וכתב שאין למחות ביד המקילין, ומכל מקום יש אנשי מעשה שמחמירין לעצמן במקום דאפשר כדעת המגן-אברהם, ותיכף אחר הקידוש נוטלין לידים ומברכין על הפת ואוכלין הכל בתוך הסעודה, וכן כתב בספר שולחן-עצ"שטים, ועל-כל-פנים לכולי עלמא נכון להדר שלא למלא כריסו משארי אכילות קודם סעודת הפת: * מלקבוע סעודה וכו'. היינו לאכול פת כדי שביעה כרגילותו בחול, אבל מעט להשקיט רעבונו אינו בכלל קביעת סעודה לענין זה: * מתשע שעות ולמעלה. עיין במשנה ברורה. והטעם, דאף שצריך לחשוב שעות זמניות, היינו בשאין היום קצר הרבה, אבל כשהיום קצר מאד ובודאי לא יהיה תאב לאכול כלילה אחר אכילתו הסעודה הרגילה, לא עדיף דבר זה מאם היה איסטיניס, דאיתא לקמן בסימן תע סעיף ג ובסימן תעא סעיף א בהג"ה דמחמירין ביה, ונהי דשם לגבי מצה חמור מענינו, היינו דלית ביה חיובא, אבל על-כל-פנים מצוה איכא. ואף שבאמת גם איסטיניס אין צריך להתענות בערב-שבת כי אם מצד מדת חסידות, היינו תענית גמור, מה שאין כן בנידון רידן דהוא רק בהקדמה בעלמא, בוודאי מצוה לעשות כן: * אם לא וכו'. ונראה פשוט לדעת המחבר, אם חיוב התענית היה עליו מכבר ורצה לפרוע בתענית ערב-שבת, אינו יוצא בזה כיון שלא השלימו כדן, וצריך לצום יום אחר. ודע, דאפילו לדעת המחבר דלא העתיק בפנים דעת הר"מ אפילו ליש-אומרים, ומשמע דסבירא ליה דזה לא מקרי השלמה כלל במה שקיבל שבת בתפלותו, היינו דוקא במי שקיבל על עצמו תענית ומסתמא היתה כוונתו לסתם תענית דדינו הוא עד צאת הכוכבים, וממילא מוכרח הוא להשלימו, אבל בתענית-צבור, כגון עשרה בטבת שחל בערב-שבת, משמע בבית-יוסף דמצדד להורות כהפוסקים דסבירא להו דהאי 'מתענין ומשלימין' דקאמר הגמרא היינו אם ירצה להשלים רשא, והאי סוגיא קאי שם גם אתענית-צבור כדמוכח שם. אבל

שער הציון

(כ) פסחים ק"ז: (כ"ה) פרי"מגדים כסימן תעא, עיין שם: (כ"ג) עולת-שבת: (כ"ג) כן מוכח לקמן בסימן תקטב במגן-אברהם סעיף-קטן יג: תרגום: 1 מין מזונות.

ספר בעה"י

קצות השלחן

חלק שלישי

אה"ח 1234567

כולל, הלכות המצויות משו"ע א"ח, מתחלת הלכות שבת עד סדר מוצאי שבת, עפ"י פסקי אדמו"ר הזקן בעל התניא נצוקלה"ה, בשו"ע וסידור, ואדמו"ר הצמח צדק נצוקלה"ה וליקוט מהרבה אחרונים ז"ל, ותוספת ביאורים וחדושי הלכות:

נערך בעה"י מאתי

אברהם חיים נאה

פעה"ק ירושלם חובבי"א

"חנא דבי אליהו, כל השונה הלכות בכל יום, מובטח לו שהוא בן עולם הבא, שנאמר: הליכות עולם לו. אל תקרי הליכות, אלא הלכות:

שנת תרצ"א לפ"ק

דפוס הר' חיים בהר"ש הלוי ז"ל צוקרמן —

קצות דברים האסורים בע"ש השלחן

בטוח מותר לילך עד שיגיע למקום ישוב בטוח (ד), ואם הולך לביתו או להתארח בבית אחרים מותר לו לילך כל היום אף על פי שלא שמו אל לבם כלל מביאתו, לפי שרוב בני אדם מכינים צרכי שבת בריוח ויהי' גם עבורו (כ):

71) אסור לקבוע בערב שבת אפילו בבוקר סעודה גרולה דהיינו משחה שאינו רגיל בה כימות החול שעל ידי כן לא

בדי השלחן

(ד) שם ב', והנה ממ"ש דאפילו יש עמו צידה מותר לילך עד שיגיע למקום ישוב בטוח משמע לכאורה דאם הוא במקום ישוב בטוח אסור לילך אפילו יש עמו צידה, אך הדבר צ"ע דכיון שיש עמו צידה מה טעם יהי' אסור לילך הרי צרכי שבת עמו ובעו"ש כ' הטעם דלא פלוג חכמים הו"ד בבה"ל, וכבר האריך בזה הא"ר וחלק עליו וגם הפמ"ג משמע דהסכים עמו, אך מה שמפרש הא"ר דברי הלבוש (וכן הוא לשון הב"י) "יש עמו צידה" פי' באותו מקום שבא לשם יש עמו צידה ולמקום שיגיע אפשר שלא יהי' לו מ"מ מותר משום דאגת סכנה עכ"ל הוא דחוק מאד בפרט בכוונת לשון אדמו"ר ז"ל א"א להעמיס פירוש זה דדרוכו לפרש דבריו תמיד ובפרט שכבר ראה בודאי את הא"ר מה שמפרש בלבוש, ואם ס"ל כהא"ר הי' לו לבאר דבריו, ע"כ אפשר לומר הכוונה "יש עמו צידה" היינו שיש עמו בשר או דגים וירקות בלתי מבושלים שיכול להכין מהם צרכי שבת ע"י בשול, ותחלה כתבו שאם במקום שהוא שם לא יוכל להכין צרכי שבת מוטב שילך אפי' כ"פ, ואח"כ כתבו שאפי' יש עמו צידה היינו באופן שיכול להכין צרכי שבת דבכה"ג אסור לו לילך כדי שיהי' פנוי להתעסק בהכנתם (ועי' בסי' ר"ג ו' דמאכלים שצריכים הכנה יקנה אותם ביום ה' כדי שיהי' לו פנאי הרבה לטרוח בהכנתם) אעפ"כ אם הוא במקום שאינו ישוב בטוח מותר לילך, אבל אם מוליך עמו צרכי שבת מבושלים ומוכנים רשאי לילך יותר מג"פ וכמש"פ הדרישה בשם רבו (כ) שם ד', וכ' המשנ"ב וז"ל ובהרבה אחרונים ראיתי שכתבו דמ"מ צריך ליזהר לכתחלה שלא ילך או יסע עד סמוך לערב מפני שכמה פעמים נכשלים עי"ז ובאים לידי חלול שבת כי בעל אושפיזא או אפילו בביתו כשבא סמוך לשבת מוסיפין לבשל בשבילו ומחללין שבת וגם כמה פעמים יארע דלא יגיע למלון ולביתו מבעוד יום עד שחשכה ממש וכמה חילול שבת יש בהוצאה והכנסה ויציאה מחוץ לתחום ושביתת בהמתו ולכן כל זה ישום האדם ללבו וימהר לשבות אפילו בכפר ולא יסיתנו היצר לומר עוד היום גדול והדרך טוב עכ"ל, ובפרט בנסיעה באוטומובילים שנתחדש בזמנינו צריך ליזהר שלא ליסע דרך רחוקה של איזה שעות בע"ש ולפחות מחצות היום והלאה כי הקלקול מצוי בהם כאשר עינינו רואות ולפעמים צריך כמה שעות לתקונם ועלול מאד לבא לידי חילול שבת ח"ו

והחכם

קצות סי' ס"ט השלחן ב

יוכל לקיים סעודת שבת שבליילה כראוי (ו), אבל סעודת מצוה שזמנה היום כגון סעודת מילה אף אם אינה בשמיני ללילתו מותר (ז) ומכל מקום מצוה להתחיל הסעודה לבתחילה קודם תחילת

אוצר החכמה

ברי השלחן

והחכם ציניו בראשו (ו) שם ה' ופה מקום להעיר על דקדוק לשון אדמו"ר ז"ל שבכאן כ' הטעם שלא יוכל לקיים סעודת שבת שבליילה "כראוי" ובסעי' ט' גבי סעודה קטנה אחר ט' ומחצה כ' הטעם כדי שיכנס לשבת כשהוא חאב לאכול ויאכל סעודת שבת "לתיאבון", הנה שלא לקיים סעודת שבת "כראוי" גרע טפי משלא יאכל "לתיאבון", דלא קיים "כראוי" משמע שהאכילה לא תהא נוחה עליו, והיינו מפני שמשתה שאינו רגיל בה משביע הרבה או משום שכרות כעין מ"ש הט"ז סק"א, וכוונת אדמו"ר ז"ל בזה ליישב החילוק דמשתה שאינו רגיל בה "אסור" לעשותה בע"ש אפילו בבוקר, וסעודה שרגיל בה "מצוה" להמנע ממנה אחר ט' ומחצה ולא אסור (אבל בשו"ע הכ"י כ' גם במשתה הטעם שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול, ועי' בפמ"ג מ"ז סק"א ד"ה עוד רגע, ועי' בט"ז סק"א) (ז) שם ו', וכן הבה"ל דה"ה בסיום מסכת, וצ"ע מנ"ל דין זה, דהא אפי' בפה"ב שלא בזמנו דעת המג"א וכמה אחרונים לדחות הפדיון מע"ש, וכש"כ בסיום מסכת דלא שייך בזה לומר דהוא בזמנו, ואפילו הנשמת אדם דס"ל שלא לדחות הפה"ב משום שיהוי מצוה, יודה בסיום מסכת דלא שייך בזה איסור שיהוי מצוה כלל, שהרי יכול לקיים מצות לימוד תורה בלימוד אחר ואין מצוה בלימוד הסיום יותר מלימוד גמ' אחרת דנימא דאסור לאשהוי, ומדוע יעשהו בע"ש דוקא, ועי' ביו"ד סי' רמ"ז בבה"ט סק"ח שכ' וז"ל ובתשובת מוהר"מ מינץ כתב דכשבאין לסוף מסכתא ישיר מעט בסוף עד שעת הכשר יומא דראוי לתקן בו סעודה עכ"ל, ולפ"ז פשיטא דאין לעשות הסיום בע"ש דאינו יום הראוי לסעודה, ובע"פ גוהגין לעשות סיום מפני הבכורות שקשה עליהם התענית אבל אין עושין משתה וסעודה גדולה, רק סעודה קטנה ועפ"י רוב אוכלין ושותין אחר הסיום בלי קביעות סעודה כלל: וסעודת במ"צ כ' הדגול מרבבה ביו"ד סי' שצ"א והביאו בפ"ת שם דביש"ש מוכח דהוא דומה לסיום מסכת אם הנער דורש או שהוא באותו יום ממש, ולפי"ז אם חלה הבמ"צ בע"ש הוי סעודת מצוה בזמנה ומותר לעשותה: ובפה"ב שלא בזמנו נחלקו האחרונים ולפי שאינו מצוי לא העתקתיו, 76 כ' המשנ"ב בסעודת נשואין מותר בע"ש אם היו הנשואין בע"ש, ובשו"ע אדמו"ר ס"ח כ' דאם אירס קודם ע"ש ואירע אונס שלא עשה הסעודה בזמנה לא יעשנה בע"ש דהואיל ונדחת מוזמנה ידחנה לאחר השבת, וסיים שם (במאמר מוסגר) וז"ל אבל בנשואין נמשכת מצות הסעודה וי' ימים אחר החופה כמו שית' בס"י תר"מ עכ"ל, וצ"ע בכוונתו אם לומר דאם נשא קודם ע"ש ואירע אונס שלא עשה

סעודה

קצות דברים האסורים בע"ש השלחן

שעה עשירית זמנית (ח), וטוב שלא לאכול בסעודה זו אלא מנין מצומצם, לבר מן השייכים לסעודה כגון הקרובים (ט) ובעלי הברית דהיינו המוהל והסנדק (י): L

ה) סעודה קטנה שרגיל בה בימות החול מצוה להמנע מלקובעה

כרי השלחן

סעודה יכול לעשותה בע"ש דעדיין הוי בתוך זמנה אע"פ שגם אחר השבת יהי ג"כ בתוך זמנה עדיין מ"מ שהויי מצוה לא משהינן, או דכוונתו דוקא אם חל יום האחרון בע"ש כגון שנשא במו"ש ולא עשה סעודה עדיין שלא יוכל לדחותה לאחר השבת או שנשא בע"ש בערב (לדעת הפוסקים דז' ימי המשתה חשבינן מעל"ע ע"י בשע"ת סי' קלא) אז רשאי לעשות הסעודה בע"ש וצ"ע, אבל פשוט דאם כבר עשה סעודה א' קודם ע"ש לא יוכל לעשות עוד סעודה בע"ש אע"פ שכל הסעודות של ז' ימי המשתה הם סעודת מצוה אבל אינם חיובים כ"כ דעיקר החיוב הוא סעודה א' ע"י באהע"ז סי' ס"ד ד' אם החתן אינו רוצה לעשות סעודה וקרובי הכלה רוצים כופין אותו שיעשה ומשמע מהלשון שם דרק על סעודה א' כופין אותו משמע דזה עיקר החיוב, וראי' ברורה לזה מ"ש אדמו"ר בסעי' ו' דסעודת נשואין הוי זמנה בע"ש לפי שאין לדחות הנשואין לאחר השבת שלא להבטל מפו"ר מבואר דדוקא אם הנשואין בע"ש הוי זמן הסעודה ג"כ בע"ש אבל אם עשה הנשואין לאחר שבת לא הוי ע"ש זמנה לסעודה, ומ"מ אין מזה ראי' שאם נאנס ולא עשה הסעודה עד ע"ש שידחנה לאחר השבת דאפשר הואיל וכבר מוטל עליו חובת סעודה מצוה לקיימה במוקדם, גם אין ראי' להיפך ממה שהתירו סעודה בע"ש כשהיו הנשואין בע"ש דלכאורה יקשה שהרי יכול לדחות הסעודה לאחר שבת שזמנה כל ז' הימים די"ל דשאני יום הנשואין שבו הוא תחלת החיוב ועיקרו (אגב אעיר שיש ט"ס בשו"ע אדמו"ר הנ"ל שכתוב נמשכת הסעודה ג' ימים אחר החופה וצריך להיות ז' ימים דכן מבואר בהל' סוכה סי' תרל"ט סי' דכל בני החופה פטורין כל ז' ימי המשתה מסוכה, ומה שציין אדמו"ר כאן כמו שי"ת בסי' תר"מ, נראה דכן צריך להיות באמת דדין זה דחתן מבואר בשו"ע של הב"י בסי' תר"מ אצל כל שאר הפטורין משיבת סוכה, וגם בשו"ע אדמו"ר הי' כתוב בסי' תר"מ ומקומו צ"ל קודם סעיף י"ד המתחיל סעודת ברי"מ, אלא שמחמת ההעלקות נשתבש הסעיף

הזה והכניסוהו לסי' תרל"ט) L

(ח) שם ז', וכ' המשנ"ב דלכתחלה מצוה להקדימה בשחרית כמו שמבואר בסי' תרצ"ה לענין פורים, והנה מסעודת פורים אין ראי' כ"כ דשאני פורים דשכיחא שכרות דחייב לבסומי בפוריא ואינה דומה לשאר משתה של מצוה, ומ"מ פשוט דכל מה שמקדימה יותר עדיף טפי משום כבוד השבת וכן המנהג להקדים הסעודות כל מה דאפשר (ט) וקרובים היינו פסולי עדות ע"י בקו"א שם (י) שם, ובסעודת

קצות סי' ס"ט השלחן ג

מתחלת שעה עשירית זמנית ואילך, כדי שיאכל סעודת שבת לתיאבון, אבל לאכול ולשתות בלי קביעת סעודה אינו נמנע עד בין השמשות (יח):

(ה) אין קובעים תענית יחיד שאין לו זמן קבוע בערב שבת שהרי אפשר לו להתענות אותו תענית ביום אחר, אלא אם כן שיטעום מעט קודם קבלת שבת כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה, ואם הוא אסטנים שכשאוכל ביום אפילו מעט לא יאכל בלילה לתיאבון, רשאי להתענות, אבל תענית שזמנו בערב שבת כגון המתענה בימי מיחת הצדיקים (יג) או בערב ראש חדש, רשאי להשלים התענית עד צאת הכוכבים, ואם קיבל עליו התענית במנחה שלפניו חייב הוא להשלימו עד צאת הכוכבים, ואם השלים תפלת ערבית של שבת מבעוד יום צריך לקדש ולאכול מיד (יד), ולכתחלה יפרש בשעת קבלת התענית במנחה שאינו מקבלו אלא עד לאחר יציאה מביהכ"נ, אבל בתענית צבור צריך להשלים עד צאת הכוכבים אפילו התפלל ערבית של שבת מבעוד יום, והוא הדין בתענית חלום (יז):

(ו) אסור לעשות מלאכה בערב שבת מחשעה שעות זמניות ומחצה ואילך, וכל העושה אינו רואה סימן ברכה לעולם מאותה מלאכה שמה שמרויח בה מפסיד ממקום אחר ונוערין בו (יט), אבל פרקמטיא מותרת עד הזמן שיתבאר לקמן סי'

בדי השלחן

פה"ב מסתבר דהמנין יכולים להיות לבד הכהן הפודה שהוא א' מבעלי המצוה ודמי למוהל וסנדק, וכעין זה מצאתי מפורש בכה"ט סי' תקנ"ט סקט"ו בט"ב נדחה ואירע פה"ב שהאב והכהן לא ישלימו, הרי דהכהן דמי להאב (יח) שם ט', ובלי קביעות סעודה היינו פת כביצה, ואכילת פירות אפי' הרבה, ושתי' ממשקה המשכר כביצה, וסתם משקה אפילו הרבה עי' לעיל סי' כ"ו ס"ג, וכ' הב"ח שאנשי מעשה גוהגים דאף קודם מנחה אינן קובעין בסעודה הרגיל בה בימות החול אלא מפחית ממנה הרבה כגון פת לחם עם צנון וכיוצא בו בלחוד למאן דאפשר עכ"ל (יג) המפורשים בסי' תק"פ (יג) ד"א דכיון שהתענה עד אחר תפלת ערבית של שבת הוי השלמת התענית ובתענית יחיד סמכינן אי"א אלו לפיכך צריך לקדש ולאכול אחר ערבית אפילו מבעו"י משא"כ בתע"צ בעינן השלמה עד צאת הכוכבים (יד) שם י"ב, ועי"ש סי' ג' אם התענה בער"ח וכיוצא בפעם הראשון בחול והשלימו ואח"כ חל בע"ש אם צריך להשלים התענית מדין נדר (טו) סי' רנ"א א' ב' שם

בעוהש"ח

ספר

מ"ל מלאכות

חלק שלישי

הלכות מבוארים, על שאר הלכות שבת
נאמרים, אוהב ד' שערי ציון בשערים, אשר
הלכותיה תלויות בהררים, מדברי ש"ס
ראשונים ואחרונים, ועד השולחן ערוך ונושאי
כליו מחוברים, ואתו עמו דעת גדולי האחרונים,
בהלכתא רבתא לשבתא

בעזר השי"ת החונן לאדם דעת

חיים קלמן גוטמאן

ברוקלין נוא יארק יצ"ו

שנת תש"ס לפ"ק

השתתפות בסעודה שאינו רגיל

1) המג"א (סק"ו) הביא חומרת רבו של השל"ה (מהר"ש מלונלין) שהיה סנדק אצל ברית מילה בע"ש ולא רצה לילך על הסעודה מאחר שהיה מנין בלעדו, ע"כ.

והנה עצם נידון של המהר"ש לובלין שהחמיר בזה אפי' כשהוא בעצמו היה הסנדק, והרי הסנדק הוא ג"כ 'בעל הברית', וכמבואר בהל' ת"ב (סי' תקנ"א ס"א, תקנ"ט ס"ח) דאבי הבן והמוהל והסנדק כולם נקראים 'בעלי ברית', וסתו המג"א חומרת מהר"ש לובלין ממה דאיתא שם (סי' תקנ"ט סעי' ט') דבט"ב שנדחה רוחץ הבעל ברית ואוכל אחר מנחה גדולה לפי שיו"ט שלו הוא ע"כ, הרי דבעלי ברית, המוהל וסנדק, ודאי מותרים להשתתף בהסעודה בערב שבת ויו"ט אף שיש מנין בלעדם, שהוא חשיבי יו"ט שלהם.

ולענין מניעת שאר משתתפים להסעודה כשיש מנין בלעדם שגם בזה החמיר הר"ש לובלין, הכריע בשו"ע התניא (סעי' ו') לדינא, דכיון שמשמעות הרמ"א והלבוש להקל בכל הקרואים ואין צריך כלל לצמצם במנין הקרואים בערב שבת וערב יו"ט, על כן לדינא אין להחמיר יותר מדעת הפוסקים דמקילין לענין ברית מילה בשבוע שחל בו ט"ב דמותר לקרות מנין חוץ מהקרובים, עיי"ש בטו"ז (סי' תקנ"א ס"ק י"ג). וכמו כן בערב שבת וערב יו"ט טוב להחמיר' שלא לאכול בסעודת ברית אלא מנין מצומצם לבד מן השייכים לסעודה, כגון הקרובים ובעלי ברית דהיינו המוהל והסנדק (וע"ע נקוט"א ס"א מה שצ"ח צ"ה).

מילה שלא בזמנה

2) המגן אברהם (סק"ה) הוכיח מדברי התוס' מועד קטן (דף ט' ע"ב ד"ה מפני טיול)

דגם מילה שלא בזמנה חשיבי זמנה קבוע, דכל שעתא ושעתא זמנה הוא, וכל שמלו בערב שבת מותר לעשות סעודה גדולה אפי' שאינו רגיל לכבוד המילה. [וכבר ביארנו במק"א (חייס לחג חלק ה' מאמר תשנ"ט)] דבמילה שלא בזמנה עובר בסוף כל יום ויום שלא מל על מצות עשה כמבואר ברמב"ם (הל' מילה), וכ"ה בשו"ע התניא (סי' רמ"ט), אבל אינו עובר כל רגע, ועכ"פ חשיבי זמנה קבוע לבו ביום].

L

פדיון הבן בזמנה

3) פדיון הבן בזמנה, דהיינו יום ל"א מלידת הבן, כנהוג עלמא דמדקדקין לצאת בין שיטת הש"ך (יו"ד סי' ש"ה ס"ק י"ט) דס"ל דזמן חיוב הפדיון הוא לאחר שעברו עליו כ"ט יום י"ב שעות תשצ"ג חלקים, וגם לצאת שיטת המג"א (סי' של"ט סק"ח) דימים אתה מונה וצריך שיהא מבן חודש ומעלה, ואפי' כבר נגמר כ"ט יום י"ב שעות תשצ"ג חלקים אין לעשות הפדיון אלא ביום שלאחריו, וע"כ המנהג לעשות הפדיון ביום ל"א אחר חצות, דאז ודאי כבר עבר כ"ט יום וכו', וכמו שמתבאר היטב מנהגינו בשו"ת אמרי יוסף (ח"ב סי' קל"ה). ואף דלדינא קיי"ל דאם לא פדה יום ל"א לא עבר על עשה, אלא מצותה נמשכת כל ימי חייו, וא"כ היה מקום לומר דפדיון הבן לא חשיבי זמנה קבוע לפדות בערב שבת וערב יו"ט, כבר ביאר בשו"ת מהר"ם שיק (או"ח סי' רפ"ז) בטוב טעם, דאף דהאמת לדינא דאינו עובר על מצות עשה כשמאחר הפדיון ליום ל"ב, אפילו הכי תחלת זמנה שהגיע לקיום המצוה הוי יותר חובה לקיימה תיכף משום חביבה מצוה בשעתה, ותיכף בהגיע זמנה חשיבי כאלו זמנה קבוע בו ביום, משום הכי כל שהגיע זמן הפדיון יום ל"א בערב שבת חשיבי זמנה קבוע, ומותר לפדות ולערוך סעודת הפדיון בערב שבת.

פדיון הבן

4) המגן אברהם (י) שלא בזמנה הפדיון יום ל"א ביום מפני שחל בו יום שלאחריו נחשבת י זריזין מקדימין מצוה אסור לעשות סעודה כיון שאינו

ובשו"ע התניא (ס"ט)

בערב שב משתה יין, דהלא י סעודה שאינו רגילה ע"י הסעודה לשכרו שבת. ולפי"ז לכאורו להשתכר בסעודת פד גם הסעודה בערב בזמנה. ועי' גם בחי אלס אום א'), ובמ"ב הכי להקל בפדיון הו אברהם, כיון דעובר פודהו, עיי"ש. אל דהמעייזן בחיי אדם מלשון החינוך (מ"ל החינוך יראה דאין לזה, אדרבה גדולי החינוך הנ"ל דאינו וכסברת המג"א, עי' סי' קל"ב) ובשו"ת והארכנו בזה בדבריו מאמ

סעודת

5) סעודת נישואין זמנה.] במג"א הל' חוה"מ

פדיון הבן שלא בזמנה

ט) המגן אברהם (סק"ס) העלה, הפדיון הבן שלא בזמנה, כגון שכבר הגיע זמן הפדיון יום ל"א ביום ה', אלא שלא פדאוהו או מפני שחל בו יום טוב, או יום ערב שבת שלאחריו נחשבת שלא בזמנה, דרך משום זריזין מקדימין מצוה להקדים הפדיון, ועל כן אסור לעשות סעודת הפדיון הבן בערב שבת כיון שאינו סעודה הרגיל בה.

לעשות הסעודה רק בערב יו"ט ולא כליל יו"ט, משום אין מערבין שמחה בשמחה. ובשו"ע התניא (סעי' ח') הוסיף דבנישואין נמשכת מצות הסעודה ד' ימים אחר החופה, ועל כן אפי' לא היה הנישואין בערב שבת גם כן מותר לעשות סעודה בערב שבת לכבוד החתן וכלה אפי' סעודה שאינו רגיל בה, ע"ש.

ובשו"ע התניא (סעי' ח' נמוקג) הכריע דיפדה בערב שבת ויערכו או סעודה בלא משתה יין, דהלא להטו"ז (סק"א) עיקר גדר סעודה שאינו רגילה הוא משום שאפשר שיגיע ע"י הסעודה לשכרות ועי"ז יתבטל מסעודת שבת. ולפי"ז לכאורה בזמנינו דאין רגילים כלל להשתכר בסעודת פדיון הבן, היה מותר לעשות גם הסעודה בערב שבת אפילו בפדיון שלא בזמנה. ועי' גם בחיי"א (הל' שנת כלל י"ט פינת אדם אדם א'), ובמ"ב (סק"ק י"ב) שהכריעו בלאו הכי להקל בפדיון הבן שלא בזמנו דלא כהמגן אברהם, כיון דעובר בעשה כל יום ויום שאינו פודהו, עיי"ש. אלא דבאמת צ"ב סברתם, דהמעייין בחיי אדם שם יראה דראייתו הוא מלשון החינוך (מלוה ט"ז), והמעייין בספר החינוך יראה דאין שום הכרח מדברי החינוך לזה, אדרבה גדולי אחרונים הבינו מלשון החינוך הנ"ל דאינו עובר בכל יום בעשה וכסברת המג"א, עי' בזה שו"ת אמרי יושר (ח"ב סי' קל"ב) ובשו"ת מהר"ם שיק (או"ח רפ"ו), והארכנו בזה בדברינו בספר חיים לחג (חלק ה' מאמר תשנ"ו).

אבל בספר קצות השלחן (סי' ס"ט) ביאר דרוקא באירע דלא עשאו עדיין כלל סעודת הנישואין מותר לעשותה בערב שבת, אבל כל שכבר עשו סעודה אחד להנישואין, אין חובה כל כך לערוך סעודה ולברך ד' ברכות בו' ימים שאחריו, ולא חשיבי זמנה קבוע שיהא מותר לערוך שבע ברכות בערב שבת לכבוד חתן וכלה אף דאיכא מצות שמחה כל שבעה. ובלא"ה מובא בשו"ת חתם סופר (אנהע"ז סי' קכ"ב) דמנהג עיר פפד"מ היה לעולם שלא לערוך רק סעודה ראשונה לכבוד נישואין ולא יותר, כגון סעודת שבע ברכות, משום דערבה כל שמחה עיי"ש. עכ"פ אסור לערוך שבע ברכות בערב שבת כל שכבר ערכו סעודת נישואין.

סעודת תנאים

א) במגן אברהם (סק"ג) מבואר דכל שאירס (דהיינו קידש) בערב שבת מותר לערוך סעודת האירוסין בערב שבת. וכהיום אין המנהג כלל לארס (דהיינו לקדש, אלא בשעת החופה), רק עושין קנין חיתון ושידוכין בעת גמר השידוך וכותבים כתב תנאים והתקשרות, וע"כ אפי' אם נגמר השידוך בערב שבת אסור לעשות סעודת קבע בפת, ואינו מותר רק במיני מתיקה ומרקחת, כיון דאין חובה כלל לערוך סעודה בעת גמר השידוך. עי' לשון המג"א (סי' תקנ"א סק"י) שכתב וז"ל, מותר לעשות שידוכין מר"ח אב עד התענית,

סעודת שבע ברכות

7 ← י) סעודת נישואין בנשא ערב שבת חשיבי זמנה. [ובנשא ערב יום טוב, עי' במג"א הל' חוה"מ (סי' תקמ"ו סק"ג) דמותר

ואסור לעשות סעודה וכו', מיהו מה שנוהגין לאכול מיני מרקחת בעת כתיבת התנאים לא מקרי סעודה, ע"כ. הרי דאין חובה לעשות סעודה בעת קישור שידוכין.

סעודת הבראה ב"מ

(י) **סעודת הבראה**, בשו"ע הל' אבל (סי' שע"ס סעי' ה') כתב המחבר דנוהגין שלא להברותו בערב שבת סמוך לחשכה מפני כבוד שבת, ע"ש. אולם כפי המנהג שאוכלים רק פת וביצים, ודאי חשיכי כסעודה שרגיל בה, ועל כן אם נתאחר עד אחר שכבר הגיע שעה עשירית, כיון דאינו רק מצוה להמנע מסעודה ואין איסור כנ"ל, והוי סעודה שזמנה קבוע, חייב לאכלה אפי' כשכבר הגיע שעה עשירית.

ערב יו"ט שחל בשבת

(יג) **הרמ"א** בהל' יו"ט (סי' תקנ"ט סעי' א') כתב, אסור לאכול ממנחה ולמעלה (משעה עשירית זמניות) בערב יום טוב כמו (בערב) שבת שזהו מכלל הכבוד. מיהו אם ערב יום טוב שבת, יכול לקיים סעודה שלישית ויאכל מעט פת לכבוד יו"ט עכ"ל.

והנה בגוף לשונו של הרמ"א שכתב אסור לאכול ממנחה ולמעלה וכו', כבר העיר (הפמ"ג סי' רמ"ט מש"ז סק"ג) דלשון 'אסור' שכתב בזה צריך עיון, דהלא מיירי מסעודה שרגיל בה (דאי סעודה שאינה רגיל בה הרי כל היום אסור), וזה הרי מדינא מותר רק דמצוה למנוע, וכל שכן אכילה בלא קביעות סעודה דמותר. ומקור דברי הרמ"א הוא מהרמב"ם הל' יו"ט (פ"ו הל' ע"ז), וז"ל שם, כשם שמצוה לכבד שבת ולענגה, כך כל ימים טובים, שנאמר (ישעי' ל"ח) לקדוש ה' מכובד וכו', וכן

'ראוי' לאדם שלא יסעוד בערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה כערב שבת שדבר זה בכלל הכבוד וכו' עכ"ל. הרי דהרמב"ם בלשונו כתב רק 'ראוי' לאדם וכו' ולא לשון 'אסור', והעיר בזה ג"כ האליה רבה (סי' תקנ"ט אות א', והוציא נפמ"ג לאן). וכן בשולחן ערוך (סי' רמ"ט סעי' ג') כתב הלשון 'מצוה להמנע' וכו', וכ"ה בשו"ע התניא (סי' ר"נ קונט"א סק"ג) שכתב בלשונו, דהוא מצוה בעלמא ומותר גמור מן הדין ע"כ. א"כ לשון הרמ"א שכתבו בלשון 'אסור' צריך ביאור.

ובסוף דברי הרמ"א שכתב דבעיו"ט שחל בשבת יכול לקיים סעודה שלישית וכו', פלפל בזה המגן אברהם (שס סק"ג), דהלא מקור דברי הרמ"א בזה הוא מדברי המהרי"ל שהוא סבירא ליה דבכל ערב שבת וערב יו"ט אסור לאכול מזמן מנחה גדולה (מחצות ואילך סמוך למנחה), ועל כן בערב יו"ט שחל בשבת שחייב לאכול בה ג' סעודות, וסעודה ג' הרי זמנה דוקא אחר זמן מנחה גדולה כמבואר בסי' רצ"א, על כן לשיטתיה הוצרך לבאר דאכתי יכול לקיים סעודה ג' אחר חצות במעט פת והוי כסעודה שרגיל דמותר לאכול גם אחר מנחה, כמבואר בסי' רמ"ט. אבל לדידן דקיי"ל דהאי דינא דאסור לאכול בערב שבת אחר זמן מנחה הוא מזמן מנחה קטנה, א"כ שפיר יכול לקיים בשופי מצות אכילת סעודה ג' אחר חצות קודם שעה עשירית. אלא דעדיין יש נפקותא גם לדידן דברי מהרי"ל היכא דשכח ונתאחר ולא אכל סעודה ג' עד אחר שהגיע כבר זמן מנחה קטנה, דאפ"ה יכול לקיימה על ידי שיאכל מעט פת לכבוד שבת ע"ש.

ועוד יש להעיר בזה, דהלא סעודה שזמנה קבוע בו ביום מותר אפי' בסעודה שאינה רגיל וכו"ל בדברינו, וא"כ סעודה ג'

בשבת הרי זמנה קבוע. אלא דהב"ח (שס סק"ו) כתבו דאין להתחיל קודם שי בסעודה ג' יש לי עשירית, אבל באונ מותר להתחיל הסעו כיון'

ובגוף דברי המג"א דהאיסור לי

מזמן מנחה גדולה, דבפנים במהרי"ל מנחה קטנה, דהלא ק"ו דאיסור אכיל מנחה קטנה, ודוקא דלא איפשטא ה דמחצות ואילך אס בשו"ת חת"ס (או) לשיטת המהרי"ל ז שבת וערב יו"ט מתחלת כבר מ

ע

(י) **במשנה** ריש תנן,

לא יאכל עד שתחש ערבי פסחים אפילו נמי, דהלא רבי יו וערב יו"ט אסור ל קטנה ולמעלה. וכ הוא, דבשאר ערבי לאכול עד שתחש דאיכא מצוה מיוו מצה, משום חשיב לחיאבון, על כן יש הסועדים ומשביעי

מצוה להמנע כל יום ערב שבת אבל שלא בקביעות סעודה אין כאן אפי' מצוה להמנע, זה דוקא קודם שהגיע זמן סעודת ליל שבת, אבל משהגיע זמן סעודת שבת, וכגון שקיבל על עצמו תוספת שבת ומקדש על היין ואחר זמן יושב לסעוד סעודת שבת, אזי מצוה להמנע בין הקידוש להסעודה של פת שבה יוצא ידי חובת סעודה שלא יאכל מזונות (גרימזיל) קודם עריכת הסעודה, דלא עדיפא אכילת מזונות וקוגעל קודם הסעודה ממאי דקיי"ל דמצוה להמנע מסעודה מזמן מנחה קטנה כדי שיהא תאב לאכילה, כמו כן אכילת דברים כאלו אפי' בלא סעודה, כל שאוכלם סמוך לסעודת פת שוב לא יוכל לאכול את הפת לתיאבון, וסעודת שבת הרי אין יוצאים אלא בפת ולא במיני מזונות. ועי' בשו"ע

התניא (קונט"א סק"ג) דכל זה נפקותא לדינא גם בבוקר כשמקדש ואוכל מזונות וקוגעל קודם הסעודה, שעיי"ז לא יאכל סעודת פת לתיאבון, יש למנוע מלאוכלם סמוך לאכילת הסעודה של פת שבה מקיים עיקר סעודת שבת.

סיום מסכת

7 (י) כבר כתבנו דסעודה שזמנה קבוע מותר לעשות בערב שבת וערב יו"ט, ובביאור הלכה (ד"ה או פדיון הנן) הוסיף דגם סעודת סיום מסכת חשיבי זמנה קבוע לבו ביום. ובספר קצות השלחן (סי' ס"ט אות ז') פלפל על דבריו, דהלא היה יכול להמתין עם הסיום לסיימו ביום אחר, ומהיכי תיתי יחשב זמנה קבוע לבו ביום.

2

איסור

מלאכה

א) בגמרא פסחים ז) בערבי ט המנחה ולמעלה אינו ונחלקו הפוסקים בהא מפרשים דהכוונה מז משש שעות ומחצה, ו מנחה קטנה, דהיינו (בשעה 3:30). ומחלר ברש"י שם (ד"ה מן ה ומחצה, דהמהרש"ל סופר הוא, דמן המנ היינו מנחה גדולה, וד וכן הביא הבית יוסף בשם התשב"ץ, ובי מלשון הגמ' דאין ז לערבי שבתות אלא דהיינו חצי שעה, דבע מן המנחה ולמעלה ונ ואח"כ מביא הב"י גיו סמ"ג) ברש"י שגרס דהיינו מזמן מנחה ק דברי רש"י בנ

ובשולחן ערוך (סע הדיעות ב כייל לן הפרי מגדים ג ד) בשם האליה רבה ו המחבר, דכשכותב ו אומרים, העיקר כדיע